10 gr. **ABC** w 10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 287 A · Warszawa, piątek 10 września 1937 r. · Rok XII

BÓG CHCIAŁ MIEĆ NARODY, JAK LUDZI, INDYWIDUALNEMI PRZEZ CO NA CAŁĄ LUDZKOŚĆ WPŁYWAJĄ I POTRZEBNĄ TWORZĄ HARMONIĄ.

Brodziński

„Mowa o narodowości Polaków" (1831 r.).

Przedstawiciel Kościoła powiedział to co mówi nowoczesny obóz narodowy

Porywające wystąpienie ks. dr. Machaya

Czwartkowe ranne obrady III studium katolickiego odbywały się w niezwykłym nastroju podniecenia wywołanym przez znakomity referat ks. dr. Machaya, poświęcony zagadnieniu wsi polskiej, jako problemowi społecznemu.

Po referacie wywiązała się kilkugodzinna dyskusja, w której głos zabierała niebywała dotąd liczba mówców, około 30 osób.

Życie wsi — mówił prelegent — znajduje się w stanie wrzenia. Zmiany są wielkie. Dzisiejszy typ chłopa nie da się zmieścić w idyllicznym obrazie „Dwór i chata". Chłop czuje się już dziś samodzielnym i coraz bardziej stanowczo żąda przyznania należnych mu praw w życiu społecznym, gospodarczym, kulturalnym i państwowym.

WIEŚ WALCZY

Minął okres, kiedy wieś ulegała biernie wpływom cywilizacji miejsk., zwłaszcza wpływom rozkładowym powierzchownej cywilizacji zbytku i wygody, kultury zmysłowej. Zdrowy popęd ludzkości, dbający o podtrzymanie życia, kieruje obecnie do dwóch źródeł odżywczych: do pogłębienia życia duchowego i do wykorzystania olbrzymich możliwości rozwojowych sił wiejskich. Wykorzystanie tych sił wymaga stworzenia dla nich właściwych warunków społecznych i gospodarczych.

PRAWO CHŁOPA DO ZIEMI

W zagadnieniu społecznym wsi polskiej wybija się na pierwsze miejsce dążenie do poprawy bytu mas chłopskich i zniesienia nierówności między chłopem a wielkimi właścicielami ziemskimi. Sprawa reformy rolnej jest jedną z najistotniejszych spraw, w której musi wypowiedzieć się jasno katolicyzm społeczny. Milczenie katolików w najżywotniejszych sprawach pcha masy chłopskie w objęcia fałszywych obrońców, a w istocie największych wrogów wsi polskiej — komunistów.

Katolickie zasady społeczne nie uznają parcelacji bez odszkodowania, tylko za godziwą zapłatę. Ala prawdą jest jednak, że tytuły własności bardzo wielu majątków wyrosły z krzywdy chłopskiej.

ISTOTA PRAWA WŁASNOŚCI

W tych wypadkach, jeżeli ponadto różne zobowiązania natury prawnej, administracyjnej, prawnej i oświatowej, na wielkich majątkach kiedyś ciążące przeszły na państwo — państwo ma obowiązek, jak mówi encyklika „Divini Redemptoris": „warstwy posiadające nakłonić, aby ze względu na wspólne dobro wzięły na siebie owe ciężary, bez których niemożliwe jest ocalenie społeczeństwa".

Głód ziemi na wsi jest zagadnieniem o wielkim napięciu. Dymi jeszcze ziemia Małopolska. Miłość do ziemi w chłopie jest większa, niż w wielkim właścicielu ziemskim, który się nigdy własnymi rękami tej ziemi nie dotykał. Dobro narodu wymaga, aby jak największą liczbę chłopów zespolić z ziemią. Przydzielona nędzy fornali i małorolnych ziemia nie zmarnuje się.

PODNIESIENIE GOSPODARCZE WSI

Obok parcelacji sprawą niezmiernie ważną jest kwestia podniesienia bardzo dotąd niskiego poziomu produkcji rolnej. Wieś gnębiona jest poza tym wielką bolączką: wysokimi cenami wyrobów przemysłowych, których sprzedaż uzależniona jest od postanowień karteli. Wieś potrzebuje taniego kredytu na inwestycje rolne.

W miarę, jak wzrasta poziom społeczny i kulturalny chłopów, coraz bardziej domagają się oni przyznania im należnego stanowiska w społeczeństwie. „Zatem, gdy mówimy o problemie wsi polskiej nie oceniajmy chłopa według kilogramów zużytego mydła i mięsa, według przeczytanych książek i czasopism, nie patrzmy tylko na małe niechlujne mieszkania, „bo to wszystko nie jego wina". To wina zaniedbania go dotąd przez społeczeństwo. Ale ,gdy zamożni tego świata paskudzą i niszczą takie dary Boże, jak wiara i życie rodzinne, on w Bogu i naturze zakorzeniony oracz ziemski, kocha rodzinę i dzieci, zabezpieczając podstawy bytu samodzielnego swojego Narodu".

BURZLIWA DYSKUSJA

Świetny, bardzo interesujący referat, oparty na życiowym doświadczeniu i głębokiej wiedzy referenta, który — jak sam mówił — wychowywał się w chacie chłopskiej, odrazu wzniecił dyskusję. Dyskusja toczyła się dokoła sprawy reformy rolnej. Przeciw reformie wypowiedział się jeden z obecnych na sali ziemianin i przedstawiciele konserwatystów. Jednocześnie jednak w gorących słowach za reformą rolną, jako wynikiem „Quadragesimo Anno" zabrał głos przedstawiciel młodego ziemiaństwa. Jego przemówienie spotkało się z aplauzem całej sali.

Drugą sprawą, poruszoną w dyskusji, była kwestia przeludnienia wsi, wobec której nawet po reformie rolnej część ludności wiejskiej będzie musiała szukać zarobku w innych dziedzinach, w rzemiośle i handlu. W związku z tym poruszono sprawę bojkotu ekonomicznego żydów i popierania handlu polskiego przez organizowanie kas bezprocentowych dla straganiarstwa i rzemiosła ,oraz wspieranie powstających polskich placówek na wsi przez całe społeczeństwo polskie. Jednocześnie wysunięto problem konieczności emigracji żydów z Polski, wiążący się ściśle z przeludnieniem wsi.

Po kontredansie wojewodów kontredans starostów

Minister spraw wewn. zwolnił z zajmowanych stanowisk niżej wymienionych starostów:

P. o. starosty w Opocznie Bielawkę Mieczysława, starostę we Włoszczowej Wyszkowskiego Włodzimierza (ze względu na wiek w stan spoczynku), starostę w Gorlicach dr. Klimowa Romualda, starostę w Limanowej Malkowskiego Ludwika, starostę w Białej Podlaskiej Staniewicza Stanisława, starostę w Brzozowie Tylko Andrzeja, starostę w Krośnie Stępienia Kazimierza, starostę w Przeworsku Gąssowskiego Stanisława, starostę w Kamieniu Koszyrskim Skórewicza Ludomira, starostę w Gostyniu Wolfartha Juliusza, starostę w Kołomyi Wimmera Józefa, starostę w Śniatyniu Wiesera Jana, starostę w Tłumaczu Skłodowskiego Władysława, starostę z Zborowie Kulpińskiego Roberta, starostę w Gostyniu Kossobudzkiego Konstantego, starostę w Wilnie Niedźwiedzkiego Wiktora, starostę w Lubomlu Stempkowskiego Huberta, starostę w Jaśle Marossanyi'ego Juliusza. (Zwraca uwagę duaż ilość zwolnień w Małopolsce. — Przyp. Red.).

Sowiety usiłują ratować swój prestiż

Fiasko konferencji „pirackiej"

Pokój w Europie będzie utrzymany

W środę charge d'affaires ambasady sowieckiej w Rzymie, Gelfand złożył drugą notę sowiecką, ponownie domagającą się wynagrodzenia szkód i ukarania winnych za akty korsarskie.

To powtórne żądanie uważać można za chęć uniknięcia kompromitacji prestiżu Sowietów. W każdym razie ze względu na nieprzychylne ustosunkowanie się opinii francuskiej i angielskiej w stosunku do żądań sowieckich, nota powyższa w najgorszym razie może doprowadzić tylko do zerwania stosunków dyplomatycznych sowiecko - włoskich i storpedowania konferencji śródziemnomorskiej w Nyon, nie doprowadzi jednak do wielkiego zatargu.

ODPOWIEDŹ WŁOSKA

ROZPATRYWANIE SPRAW W LONDYNIE W OBECNOŚCI POLSKI I PORTUGALII

RZYM, 9. 9. Odpowiedź włoska wręczona dziś ambasadom francuskiej i angielskiej, dotycząca udziału Włoch w konferencji śródziemnomorskiej stwierdza, że rząd faszystowski przygotował się do udzielenia pozytywnej odpowiedzi na propozycje w sprawie zwołania konferencji.

W międzyczasie zaszedł nowy fakt. Ambasada sowiecka w Rzymie doręczyła notę, usiłującą zrzucić na Włochy odpowiedzialność za akty torpedowania, które miały ostatnio miejsce na morzu Śródziemnym. Takie oskarżenie wprowadziło w ostatniej chwili do sytuacji nowy poważny element. W konsekwencji rząd włoski, głosi nota, musi odroczyć wszelką decyzję pozytywną aż do chwili, gdy incydent, stworzony przez notę sowiecką, nie zostanie w sposób zadawalniający uregulowany.

Rząd włoski, biorąc pod uwagę charakter propagandowej konferencji doszedł do wniosku, że sprawy mające być przedmiotem obrad śródziemnomorskich mogłyby być należycie zbadane i przedyskutowane w łonie komitetu londyńskiego. Powierzenie komitetowi londyńskiemu spraw przewidzianych dla konferencji śródziemnomorskiej nie wyklucza żadnego z wielkich mocarstw europejskich, jak również innych mocarstw bezpośrednio zainteresowanych, pozwalając w szczególności na udział w obradach Polski i Portugalii. Rząd włoski gotów jest nadal pracować w łonie komitetu londyńskiego, oraz przygotowany jest do dania zgodnie z rządem niemieckim należnej instrukcji swemu przedstawicielowi w komitecie londyńskim.

Dyskusje polityczne w Ozonie

Czy koniec przesunięć w administracji?

Akcja frontu demokratycznego

Po powrocie płk. Koca z Monte Catini rozpoczęły się dyskusje, mające na celu uzgodnienie stanowisk w łonie Ozonu na zagadnienia ordynacji wyborczej oraz sprawy taktyki Ozonu, związane ze znanym wywiadem płk. Kowalewskiego.

Po ostatnim kontredansie wojewodów mówi się także dużo o innych zmianach. Mówiono m. in. o tym, iż na nowe stanowisko ma być powołany gen. Kordian - Zamorski. Ponieważ teka spraw wewnętrznych pozostanie nadal w ręku premiera Sławoj - Składkowskiego, gen. Kordian - Zamorski mógłby zostać jednym z wiceministrów. Mówią, że zmiany w obsadzie województw jeszcze się nie skończyły, gdyż obecny minister spraw wewnętrznych p. Paciorkowski objąć ma jedno z województw. Wiadomość ta wygląda dość prawdopodobnie.

Skądinąd postępuje proces konsolidacji lewicy sanacyjnej. Przed paru dniami odbyła się w Krakowie narada przedstawicieli tej grupy, w której wzięli udział pp. Lilienfeld - Krzewski, b. płk. Grzędziński, mjr. Drymmer i inni. Wódz lewicy sanacyjnej p. Bobrowski organizuje też nową imprezę prasową w Warszawie. Ma być założony dziennik, finansowany podobnie jak „Czarno na Białym" przez jednego z dyrektorów znanego zagranicznego koncernu naftowego, oraz przez jednego z galicyjskich hrabiów. W ten sposób, obok swych organów prowincjonalnych, jak „Krakowski Kurier Wieczorny" i wileński „Kurier Powszechny" Front Demokratyczny zyskałby pismo codzienne w Warszawie:

Podobno w pewnym związku z akcją Frontu Demokratycznego w Polsce stoi utworzenie w Paryżu komitetu obrony demokracji, do którego weszli liczni przedstawiciele francuskiego i polskiego żydostwa, a także kilku Polaków.

*

P. Prezydent R. P. przyjął na audiencji p. Solarza, rektora uniwersytetu ludowego w Gaci. P. Solarz uchodzi za przedstawiciela kierunku „międzynarodowego" w ruchu ludowym.

Ustąpienie prez. Starzyńskiego

Czy aby już prędko?

W Warszawie rozeszły się pogłoski o wkrótce mającej nastąpić dymisji prezydenta Starzyńskiego. Pogłoski powyższe łączone są z projektem nowej ordynacji wyborczej dla Warszawy. Prez. Starzyński miałby po ustąpieniu zająć stanowisko naczelnego kierownika wielkich robót inwestycyjnych na terenie nowopowstającego centrum przemysłowego w Sandomierzu.

Następca p. Starzyńskiego pochodziłby już z wyborów dokonanych na mocy nowej ordynacji.

Na 3 i pół roku więzienia skazano Hindę Fleischerowa

KRAKÓW, 9. 9. W czwartek wśród ogólnego napięcia na sali zapadł wyrok w sprawie Hindy vel Heleny Fleischerowej i tow.

Punktualnie o godz. 12-ej w południe sąd ogłosił wyrok, postanawiając uznać winnymi: Hindę vel Helenę Fleischerową, Esterę vel Ernę Faerberową, Izydora Fleischera i Józefa Hochmana, iż świadomie współdziałali w związku, mającym na celu nakłanianie władz i urzędów do nadużyć z tym, że Wanda Parylewiczowa w sferach urzędowych miała interweniować i interweniowała, i skazać za to: Hindę vel Helenę Fleischerowa na 3 lata więzienia, Izydora Fleischera, Esterę Faerberową po 1 roku więzienia, Józefa Hochmana na 2 lata więzienia, nadto uznać Hinde Fleischerową winną, iż ofiarowała usługi asesorom sądowym, proponując im za zapłata uzyskanie dla nich nominacyj, a w innych sprawach interweniowała w urzędach i u władz dla uzyskania stronniczych orzeczeń, — skazać ją za to na rok więzienia, 100 zł. grzywny, w łącznej karze wymierzyć jej 3 lata i 6 miesięcy więzienia oraz 100 zł. grzywny i utratę praw publicznych i honorowych na lat 10, zaliczając jej na poczet tej kary areszt tymczasowy.

Józefa Hollaendra skazać na 1 rok i 6 miesięcy więzienia.

Leiba Islera skazać na 1 rok więzienia.

Adw. Arnolda Schneida uniewinnić.

Po ogłoszeniu wyroku przewodniczący ogłosił krótkie motywy wyroku.

Po kontrowersji prok. Garbaczyńskiego z obrońcami sąd postanowił utrzymać w mocy, areszt tymczasowy zastosowany względem Hindy Fleischerowej

Pod Szanghajem

Mordercze bitwy bez rezultatów

SZANGHAJ, 9. 9. Przybył do Szanghaju mr. Howe, który zastępować będzie ambasadora brytyjskiego na czas jego rekonwalescencji.

Dziś rano rozpoczęła się gwałtowna bitwa wzdłuż drogi Szung-Kung, łączącej japońską bazę operacyjną Wu - Sung ze stanowiskami japońskimi w Jang-Tse-Pu.

SZANGHAJ, 9. 9. Przedstawiciel marynarki japońskiej oświadczył, że oddziały japońskie atakując na odcinku Jang - Tse - Pu posuwają się naprzód mimo gwałtownych kontrataków chińskich. W nocy zostały odparte chińskie ataki na Pao - Czang i Lo - Tien.

Sprawa mieszkaniowa

Wysunięto twierdzenie, że stopniowe znoszenie ochrony lokatorów pociągnie za sobą dwukrotne podwyższenie czynszu w starych domach.

Obawy te są przesadne, gdyż zwalnianie spod ochrony lokatorów mniejszych mieszkań następować będzie w okresie pogorszenia gospodarczego i spadku cen. W każdym razie jednak wystąpi wyraźnie dążenie do podniesienia cen mieszkań, co wysoce utrudni położenie ludności miejskiej i zakłóci istniejącą równowagę gospodarczą.

Skądinąd jednak przepisy o ochronie lokatorów są istotnie anachronizmem, doprowadzającym do wielu głupstw, jak np. odstępne za mieszkanie w starych domach, uprzywilejowanie czasem wcale zamożnych lokatorów, małych domków podmiejskich i t. d.

Należy więc równocześnie ze stopniowym znoszeniem ochrony lokatorów, przeprowadzać reformy, zmierzające do unormowania sprawy mieszkaniowej.

Jednym z pierwszych zarządzeń doraźnych w tej dziedzinie, powinno być wywłaszczenie kamienic żydowskich na rzecz Spółdzielni Lokatorów-Polaków.

Oczywiście, że emigracja żydowska, która doprowadzi do opróżnienia szeregu mieszkań, zapobiegnie wielkiej ich drożyźnie, zwłaszcza, jeżeli równocześnie będzie się pamiętało o polityce mieszkaniowej, obliczonej na własną metę, to znaczy o konieczności pewnej dekoncentracji miast i stworzenia warunków rozwoju osiedli podmiejskich, zaopatrzonych w najlepsze środki komunikacji. Upowszechnienie własności i zastąpienie starczych emerytur wypłatą kapitału rozwinie wielki ruch budowlany w tych osiedlach.

Budowa wielkich koszar mieszkaniowych na dusznych ulicach śródmieścia nie jest już wyrazem „nowoczesnych" dążeń w urbanistyce!

W każdym razie, na najbliższą metę, domy zamieszkałe dziś przez żydów, po odpowiednim przystosowaniu do kulturalnych potrzeb ludności polskiej, mogłyby posłużyć do usunięcia niebezpiecznego wstrząsu przy znoszeniu ochrony lokatorów.

W. Z.

Wciąż pogodnie

Pogoda słoneczna i prawie bezchmurna, tylko na wybrzeżu w ciągu dnia znaczniejszy wzrost zachmurzenia. Temperatura bez zmian. Umiarkowane wiatry zachodnie.

To jest tak — str. 3

Dobra i zła spółdzielczość

Zagadnienie wsi

Pałuki dają przykład całej Polsce
jak gospodarować bez żydów

Pałuki, stanowiące część regionalną Wielkopolski, mogą być z siebie dumne. Posiadają na swej ziemi słynny Biskupin, gdzie odkopuje się prasłowiańską osadę sprzed 2500 lat, a ponadto stolica Pałuk Żnin urządza już po raz 6-ty coraz popularniejsze Targi Pałuckie, które są jedyną swego rodzaju stałą regionalną rewią wytwórczości polskiej w Wielkopolsce.

WYSTAWA

W pięciu okazałych pawilonach powstały w dwóch rzędach efektowne stoiska, które pod względem pomysłu propagandowego stanowią wyraz ostatniej techniki kupieckiej.

Oglądamy produkty rolnicze, ogrodnicze — nowowyhodowane gatunki dalii, w hali przemysłowej znowu zainteresowanie budzą nowe krycia dachów, chodzieskie wyroby fajansowe i porcelanowe, nowoczesne zegary wągrowieckie, różnego rodzaju praktyczne aparaty, maszyny, wozy, powózki, meble, patentowane, oryginalne stoliczki do szycia, lampy, grzejniki i t. d. W innych pawilonach reprezentuje się bardzo pochlebnie handel, rzemiosło, przemysł domowy i ludowy. Na uwagę zasługuje na Targach specjalny pawilon prasy. Targi zwiedza tysiące osób z całej Wielkopolski. Przybywają też liczne wycieczki kupców, przemysłowców.

Targi Pałuckie — to naprawdę piękny przykład mądrze pomyślanej inicjatywy prywatnej, w kierunku gospodarczego podniesienia regionu, a zarazem obrony przed wpływami żydowskimi.

BEZ ŻYDÓW

Z prawdziwą bowiem radością trzeba nam stwierdzić, iż na Targach Pałuckich nie ma ani jednego żyda. Oto jak się urządził dyrektor Targów p. Urbański.

Jeżeli zgłaszający się kupiec lub przemysłowiec nie okazał się konkretnym dowodem przynależności do katolickiej organizacji, proszony był o bliższe referencje od najbliższego księdza proboszcza. W ten sposób kilkadziesiąt żydów musiało z żalem, a może i modnym u nich płaczem zrezygnować „z tak szalonej okazji".

A okazja była naprawdę korzystna. W miejsce bowiem zniesionych w Żninie jarmarków kramnych, na których wielkie zyski robili żydzi, odbyły się przez dwa dni na terenie Targów Pałuckich, t. zw. targi kramne, na które w ten sam sposób dopuszczono tylko straganiarzy - chrześcijan.

ZGODA I HARMONIA

Na targi zjechało przeszło 150 straganiarzy. Dzięki zaś temu, iż bramy wejściowej nie przekroczył żaden żyd nastrój na Targach określić trzeba jako szczególnie harmonijny i optymistyczny. Nie słyszeliśmy żalów na konkurencję żydowską, ani chałaciarskiego krzyku, nie spotkaliśmy się z żydowskim kanciarstwem ani sztuczkami obliczonymi na nabieraniu naiwnych — całość robiło wrażenie poważnych i uczciwych targów gospodarczych.

Nie tylko Pałuczanin, nie tylko Wielkopolanin, ale każdy Polak z dumą zwiedzał te targi. Tu się czuł jak w prawdziwej Polsce narodowej. Nawet przez megafony przemawiała do każdego ta Polska narodowa, przemawiała melodyjnym głosem polskich pieśni i muzyki. Nie było tam miejsca na żydowskie foxtrotty ani slowfoxy.

POWODZENIE TARGÓW

O powodzeniu tegorocznych targów, świadczyć może fakt, iż kilkudziesięciu wystawcom reflektantom z żalem z braku miejsca musiano odmówić udziału. Postanowiono już budowę na przyszły rok nowej wielkiej hali.

Na Pałukach wiele i długo się nie projektuje — ale szybko wykonuje. Ten rys charakterystyczny cechuje także zorganizowanie pierwszych Targów. Rzecz ciekawa: — Kiedy w latach 1930 i 1931 poczęło się załamywać całe nasze życie gospodarcze — w Żninie wbrew najbardziej pesymistycznym uprzedzeniom Pałuczanie biorą się do wielkiego czynu. Myślano, że to będzie meteor, który szybko zgaśnie. Targi jednak przetrwały kryzys — a nawet rozrosły się do wielkiej imprezy gospodarczej.

Targi Pałuckie jako impreza śmiała, dobrze obmyślana i przeprowadzona z żelazną wolą i konsekwencją, spełniły poprzednio i teraz wielkie swoje zadanie.

WIDOWISKA REGIONALNE

W ramach Targów nie zapomniano również o imprezie kulturalnej, o nieprzeciętnej wartości. Stało się nią „Widowisko regionalne" pod hasłem „Pałuki w pieśni, muzyce, tańcu, obrzędności, bajarstwie i stroju!". Do jej wykonania zgłosili się młodzi, dorośli i starzy — poszczególnych gmin w pow. żnińskim, którzy pamiętają jeszcze i umieją zaśpiewać, zagrać na instrumencie muzycznym, zatańczyć, opowiedzieć starą bajkę, klechdę dawne zdarzenie, dawne zwyczaje, pokazać fragment wesela dożynków (wieńcowe) dawnego zwyczaju zapustnego, wielkanocnego i t. p.

Podobnie jak Targi Pałuckie mają za cel ożywić życie gospodarcze Pałuk tak samo widowisko regionalne bez reżyserii ma ożywić ruch kulturalny i oświatowy.

Dzięki więc Targom Pałuckim ziemia pałucka ożywia się w każdej dziedzinie i podciąga nie słowem, ale czynem Polskę wzwyż.

E. NATALSKI

Opiece Czytelników polecamy

Opiece Czytelników polecamy młodego narodowca, który po utracie pracy znalazł się wraz z rodziną w skrajnym niedostatku. Sytuację jego pogarsza fakt, że wskutek zbyt krótkiego okresu pracy nie ma prawa do zasiłków z tytułu ubezpieczenia. Chętnie podejmie się pracy, którą mu Czytelnicy ofiarują. Z zawodu jest woźnym. Łaskawe zgłoszenia, ewentualne datki prosimy skierować: Warszawa, Al. Jerozolimska 121, Administracja „ABC".

ABC sportowe

Tajemnicze wypadki drużyny polskiej odebrały jej zwycięstwo w wyścigu dookoła Węgier

BUDAPESZT, 9. 9. W środę odbył się ostatni etap wyścigu kolarskiego dokoła Węgier na trasie Keszthely — Budapeszt dł. 187 klm. Węgrzy ostatniego dnia postanowili za wszelką cenę rozstrzygnąć wyścig na swoją korzyść, co im się udało, dzięki różnym wypadkom, którym ulegli kolarze polscy, niektóre wypadki dają dość dużo do myślenia. Na przykład na 50 klm. jeden turysta węgierski zajechał drogę jadącemu w czołówce Moczulskiemu, łamiąc mu koło. Moczulski musiał poczekać na wóz reperacyjny, przy czym czekanie trwało cenne 10 minut, które wystarczyły na zepchnięcie naszego kolarza aż na 22 pozycję. Napierała od razu na początku miał defekty gumy, które mu nie pozwoliły zająć jednego z pierwszych miejsc w etapie. **Wypadki te łącznie z faktem zajechania drogi poprzedniego dnia polskiej drużynie przez auto policyjne zadecydowały, że Polska zajęła dopiero drugie miejsce zarówno w klasyfikacji indywidualnej, jak i drużynowej.**

Ostatni etap wygrał Polak Ignaczak w czasie 5 godz. 16 min. W tym samym czasie przybywają do mety drugi skolei Rumun Tudose, Rumun Marmocea, Węgier Karaki i Węgier Liszkay. Wasilewski sklasyfikował się na 18 miejscu w czasie 5:16:01, dwudziestym był Napierała w czasie 5:21:35. 22-gim Moczulski 5:32:22.

W klasyfikacji indywidualnej wyścig wygrał Austriak Sztrakati który uzyskał na całej trasie czas 33:45:23. 2) Wasilewski (Polska) w czasie 33:45:24 sek 3) Szalay (Węgry) 33:45:28, 4) Hoeffner (Austria) 33:45:53, 5) Ignaczak (Polska) 33:45:57, 10) Napierała (Polska) 33:50:58, 16) Moczulski (Polska) 34:11:45.

Przeciętna szybkość wyścigu wynosiła 31.050 klm./godz. W klasyfikacji drużynowej:

1) Węgry w czasie 101:22:04,
2) Polska w czasie 101:22:19.
3) Austria w czasie 101:48:36.
4) Rumunia w czasie 102:14:37.

Prowincjonalna kronika sportowa

Referat sportowy „ABC" wprowadza stałą kronikę sportową prowincjonalną, która ukazywać się będzie co tydzień.

Prosimy więc zaintresowanych o nadsyłanie wiadomości i informacyj o zawodach sportowych w celu wykorzystania ich w „Kronice" pod adresem Redakcja „ABC". Referat sportowy, Warszawa, Al. Jerozolimska 121.

GRUDZIĄDZ

WGrudziądzu, w niedzielnym meczu piłkarskim o wejście do klasy A. RKS Mniszek pokonał inowrocławską Goplanę 7:0 (2:0).

W miejskim basenie pływackim odbyły się w niedzielę zawody młodzieży szkół powszechnych, w których uczestniczyło 282 chłopców i dziewcząt do lat 14.

BYDGOSZCZ

W niedzielę odbyły się w Bydgoszczy pierwsze w kraju lekkoatletyczne mistrzostwa Polski w konkurencji juniorów.

Na starcie stanęło 104 zawodników.

Na uwagę szczególnej zasługują wyniki: na 100 m. w przedbiegu Omarski (KPW Poznań) uzyskał 11,2 sek. a w skoku wdal — 645 cmt. W biegach z płotkami bardzo dobrą techniką dysponował Woźniczka (Stadion Chorzów). W oszczepie dobry był młodszy Lokajski.

Kula — Rajewski (KSM Pomorze) 13,30 mtr., wdal — Omarski 645 cmt., tyczka — Klausner (Union Touring Łódź) 310 cmt., 200 m. płotki — Edward (AZS Lwów) 28.3 sek., 100 m. — Omarski 11,5 sek. 400 m. — Orlewicz (AZS Lwów) i Edward (Pogoń Lwów) po 54.6 sek. 150 m. — Orłowski 4:58,7 min., wzwyż — Prusak (Zagiew W-wa) 178 cmt., dysk — Tutlewski (Sok. Grudziądz) 49.89 mtr., oszczep — Rybański (AZS Poznań) 53.55 mtr. 4x100 m — Sokół Bydgoszcz 49,8 sek.

KRAKÓW

Ostatni mecz z rundy wiosennej był rozegrany pomiędzy drużynami Nadwiślan — Podgórze i zakończył się zwycięstwem drużyny Nadwiślan 10:0.

W Krakowie uważają, że właśnie taki stosunek bramek był potrzebny drużynie Nadwiślan, aby utrzymała się w lidze okręgowej, a do klasy A spadłaby wówczas rezerwa Garbarni.

Obecnie przeciwko wynikowi powtórzonego meczu zaprotestowała Garbarnia, motywując, że spadek jej rezerwowej drużyny z ligi winien być następstwem rzeczywistego układu tabeli, a nie „podkładania się" w danym wypadku Podgórza.

Zarząd KOZPN zarządził dochodzenie w powyższej sprawie.

Po niepowodzeniach w rozgrywkach o wejście do ligi państwowej, w łonie krakowskiego Podgórza doszło do nieporozumień wśród członków zarządu tego klubu. Następstwem tych waśni klubowych są wystąpienia z klubu piłkarzy pierwszej drużyny. I tak — opuścili barwy swego klubu Guzda i Antosiewicz.

Obecnie Podgórze rozgrywa walki o mistrzostwo ligi okręgowej w składzie mocno rezerwowym.

KIELCE

MECZ BOKSERSKI
WISŁA — GRANAT

Dnia 5-go września w niedzielę przyjechała do Kielc Wisła (Kraków) w najlepszym składzie i rozegrała mecz bokserski z K. S. Granat, który miał dłuższy trening z E. Ranem. Mecz wzbudził duże zainteresowanie. Na dwa dni przed meczem bilety były wykupione. Niespodziewanie ale zasłużenie wygrał K. S. Granat w stosunku 10:6. Poszczególne walki: waga papierowa Smerek (Wisła) — Hajduk nierozstrzygnięta, musza Juszczyk (Wisła) — Sykulski wygrywa w spotkaniu towarzyskim wysoko na punkty Sykulski, ale przegrywa nadwagą, w koguciej Kurek przegrywa w spotk. towarz. z Marcem (Wisła) ale wygrywa przez nadwagę Marca.

OSTRÓW WLKP.

Sekcja boks. Ostrowia urządziła w sali Teatru Miejskiego eliminacyjne zawody bokserskie. W. średnia po ładnej walce zremisowali Stefanik I — Małolepszy, w. musza Szaszczak pokonał Jakubowskiego, w. lekka Radziejewski bije Gabrysiawa, w. piórk. Sojka bije na punkty Wasielewskiego, w. kog. „Rabek" wygrał na punkty z Kubackim, w. lek. śob czak wypunktował Bednarczyka w półśred. Pietrzycki (Astra Krotoszyn) klasycznym k. o. wygrywa z Stefaniakiem II.

PIŁKA NOŻNA

K. P. W. I — Polonia I (Kępno) 4:1 (3:1). Bramki strzelili Maślanka 3 i jedną Siji. Dla gości obrońca.

W Kępnie Ostrowia pokonała tamtejszy Sokół 3:2 (2:1). Bramki dla Ostrowii strzelił Żurkowski. (Cz.).

WOJ. STANISŁAWOWSKIE

Stanisławów: Raz, dwa, trzy — Rewera 5:1 (3:1). Zawody półfinałowe o puchar St. O. Z. P. N.

Hakoach — Stanisławowia 4:2 (2:1). Zawody o mistrz. kl. B.

Rewera — Pogoń (Lwów) 9:5. Zawody bokserskie o mistrz. L.O.Z.B.

Broszniów: Strzelec Broszniów — Proiom (Stanisławów 2:1 (1:1). Zawody o mistrz. kl. A St. O.Z.P.N.

Kołomyja: Pokucie — Strzelec Górka (Stanisławów) 3:1 (2:0). Zawody o mistrz. Kl. A.

Monasterzyska: Strzelec Świt — Jedność (Stanisław.) 6:1 (2:1).

Nadwórna: Beskyd — Bystrzyca 3:1 (2:1).

Zabłotów: Strzelec (Kosów) — Prut 3:1 (2:1). Zawody o puchar Podokręgu kołomyjskiego.

Chełm pod sztandarem Związku Polskiego
walczy o polski charakter miasta
Wielkie zebranie w sali parafialnej

Korespondent nasz pisze z Chełma: Dnia 5 września w sali parafialnej odbyło się walne zebranie członków Związku Polskiego. Na przewodniczącego powołano p. dra Schulca i przystąpiono do wysłuchania referatu delegata zarządu okręgowego Związku Polskiego w Warszawie p. Ludwika Heinricha na temat „Przez Związek Polski do niepodległości gospodarczej Polski". Licznie zebrani słuchacze w liczbie 300 osób, licznie oklaskami wynagradzali mówcę, całkowicie podzielając jego stanowisko w sprawie żydowskiej. Następnie zabrał głos p. inż. Cudny, który przytoczył szereg historycznych faktów, dotyczących antypolskiej działalności żydów w czasie naszych walk z bolszewikami. Następnie po złożeniu przez ustępującego prezesa sprawozdania, na wniosek komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi absolutorium wraz z podziękowaniem. Do nowego zarządu zostali powołani panowie: na prezesa: p. dr. Schulc Aleksander, na wiceprezesa p. Ciesielczuk Paweł, na sekretarza Olesiejczuk Janusz, na skarbnika p. Łaganowski Jan oraz p. Gajewski Jan. Przez aklamację przyjęto następujące wnioski:

O założenie przy Kole Związku Polskiego w Chełmie biblioteki żydoznawczej, oraz wniosek o zwrócenie się z apelem do organizacji kupieckich zawodowych i społecznych na terenie Chełma z prośbą o nawiązanie ze Związkiem - Polskim ścisłej współpracy.

Nowy zarząd zachęcony wynikami osiągniętymi dotychczas przez Koło Związku Polskiego w ciągu zaledwie 6 tygodni istnienia zabiera się z ochotą do dalszej pracy. Wszyscy są pewni, że nikogo z prawdziwych patriotów Polaków w Chełmie nie zabraknie w szeregach Koła Związku Polskiego. Wspólnym wysiłkiem zmienimy oblicze tak dotychczas zażydzonego grodu.

Koło Związku Polskiego zdołało na naszym terenie przełamać letarg polskiego społeczeństwa. Minął „Dzień święta Ziemi Chełmskiej", dzień 8-go września. W dniu tym pochyliły się u stóp Królowej Korony Polskiej głowy Chełmian, którzy ślubowali, że w miarę swych sił i możliwością walczyć będą o katolicką, odżydzoną Wielką Polskę.

RADIO

Piątek, 10 września.

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.18 Gimnastyka. 6.38 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik. 7.10 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół. 11.15 Audycja dla szkół. 11.40 Ludwik van Beethoven: Sonata Es-dur op. 81 (Les adieux) (płyty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Dziennik. 12.15 Skrzynka rolnicza. 12.25 Orkiestra wojskowa (z Wilna). 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Rozmowa z chorymi. 16.15 Polska Kapela Ludowa. 16.45 Z pustyni — ziemia obiecana — reportaż z Palestyny. 17.00 Najpiękniejsze melodie operetkowe — Koncert rozrywkowy. 17.50 Błonica i szczepienia ochronne — pogadanka. 18.00 Skrzynka ogólna. 18.20 Orkiestra Alfreda Campoli'ego i duety fortepianowe (płyty). 18.50 Pogadanka. 19.00 Symfonie Beethovena — IX audycja (płyty). 20.10 Wiadomości sportowe. 20.20 Muzyka lekka. 20.45 Dziennik. 20.55 Pogadanka. 21.00 Muzyka taneczna. 21.45 „Pan Tadeusz" Adama Mickiewicza (Księga XII: „Kochajmy się"). Recytuje Stefan Jaracz. 22.00 Koncert solistów. 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika. Komunikat meteorologiczny.

WARSZAWA II (Mokotów)

13.00 Koncert Kwartetu Lenera (płyty). 14.06 Koncert rozrywkowy (płyty). 15.00 Porządkowanie mieszkania po wakacjach — pogawędka gospodarska. 15.15 Koncert solistów. 22.00 Wiadomości sportowe. 22.05 „Trzy listy prababki" — nowela Zygmunta Bartkiewicza. 22.20 Muzyka lekka (płyty). 23.15 Muzyka taneczna.

Sobota, 11 września

.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.18 Gimnastyka. 6.38 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik. 7,10 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół 11.15 Audycja dla szkół: „Śpiewajmy piosenki". 11.40 Fryderyk Delius: „Jarmark w Brigg" (płyty) 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Dziennik. 12.15 Pogadanka rolnicza. 12.25 Orkiestra rozrywkowa. 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00 Teatr Wyobraźni dla dzieci młodszych: „Jak królewna mała kuchareczką została". 16.30 Pożegnanie lata — korowód z pieśnią i muzyką po ulicach Warszawy. W przerwie I-ej ok. g. 17.00 „Lato się kończy" — felieton. W przerwie II ok. g. 17.40 Pogadanka. W przerwie III-ej ok. g. 18.20 Pogadanka. 19.15 Koncert Ork. Filharmonii Warsz. 19.50 Przemów. min. Bobkowskiego. 20.00 Audycja dla Polaków za granica: Jak żyją i pracują Polacy w Paranie. 20.45 Dziennik. 20.55 Przegląd prasy rolniczej. 21.05 „Las gra" — ballady i pieśni Schumanna i Schuberta z (Wilna). 21.45 Nowości literackie. 22.00 Tańce słowiańskie. 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika. Komunikat meteorologiczny.

WARSZAWA II (Mokotów

13.00 Koncert rozrywkowy (płyty) 14.06 Muzyka skandynawska (płyty). 15.30 Życie kulturalne stolicy. 15.35 Duety i arie w wyk. Zofii Fabry — sopran i Wiktora Bregy — tenor. 22.00 Wiad. sportowe. 22.05 „Maurycy wpada do morza Kaspijskiego" — monolog. 22,15 Muzyka taneczna. 23.15 Muzyka taneczna (płyty).

Kiedy zostanie załatwiona sprawa ks. Sekreckiego
(Od własnego korespondenta „ABC")

Ostatnio dowiadujemy się, iż ks. Sekrecki został z początkiem roku szkolnego mianowany prefektem w lubelskim gim. im. Vetterów.

W związku z tym dają się słyszeć głosy, iż należy to uważać właśnie za rozwiązanie jego sprawy. Nie ulega wątpliwości, że jest to częściowe wynagrodzenie krzywdy, wyrządzonej b. prefektowi gim. chełmskiego, nie jest to jednak bynajmniej rozwiązanie tej smutnej historii, która — należy o tym pamiętać — stała się zagadnieniem, obchodzącym całe społeczeństwo. Zważywszy, iż ks. Sekrecki złożył do Ministerstwa W. R. i O. P. odwołanie od głośnej decyzji kuratorium lubelskiego, uznać musimy, że o f i c j a l n a odpowiedź ministerstwa może być jedynie uważana za taką i na nią właśnie oczekuje społeczeństwo.

Kotowania giełd warszawskich

GIEŁDA PIENIĘŻNA

Dewizy: Holandia 291.55, Berlin 212.11; Bruksela 89.32; Londyn 26.20; Nowy Jork 5.29,25; Nowy Jork (kabel) 5.29 i 3/8; Paryż 19.70; Praga 18.47; Sztokholm 135.10; Wiedeń (sprzedaż 99.20, kupno 98.80), Marka niem. srebrna (sprzedaż 136,00, kupno 130.00).

Papiery procentowe: 3 proc. poż. prem. inwest. I em. 67.00 II em. 67.75, 3 proc. poż. premiowa inwest. seriowa II em. 83.00; 4 proc. państw. poż. premiowa dolarowa 38.00; 4 proc. poż. konsolidacyjna 57.25 — 57.50; 5 proc. konwersyjna 62.00; 4,5 proc. wewn. poż. państw. z 1937 r. 56.00 — 54.50 — 56.13; 4,5 proc. L. Z. ziemskie seria V 56.00 — 55.50; 4,5 proc. L. Z. Pozn. ziemstwa kred seria K. 53.63; 5 proc. L. Z. Warszawy (1933 r.) 62,50 — 63,00; 5 proc. L. Z. Łodzi (1933 r.) 56.00; 5 proc. L. Z. Kalisza (1933 r.) 49.75; 6 proc. oblig. m. Warszawy 8 i 9 poż. 60.25.

Akcje: Bank Polski 105.75; warsz. Tow. fabr. cukru 34.00; Węgiel 24.75 — 24.50; Lilpop 52.50 — 52.00; Modrzejów 9.50; Ostrowiec 25.75; Starachowice 32.00; Haberbusch 40.75 — 41.00.

W obrotach prywatnych 3 proc. renta ziemska (po 5000 zł.) 54.50 (po 1000 zł.) 55.50 (po 500 zł.) 55.75.

GIEŁDA ZBOŻOWA

Pszenica jednolita 31.00 — 31.50; żyto I stand. 24.25—24.75; owies I stand. 22.25 — 23.00; jęczmień nowy 21.00 — 21.50; groch polny 26.00 — 27.00; Victoria 28.00—30.00; łubin niebieski 15.50—16.00; żółty 16.50—17.00; rzepak zimowy 57.00 — 58.00; koniczyna czerw. bez kan. 100.00—115.00; biała bez kan. 180.00 — 195.00; mak niebieski 82.00—84.00; mąka pszenna 47.50 — 50.50; pastewna 25.50 — 26.50; żytnia 35.00 — 37.00; razowa 27.50 — 28.50; otręby pszenne grube z przem. stand. 17.75 — 18.25; miałkie 16.75 — 17.25; żytnie z przem. stand. 16.00 — 16.50; makuchy lniane 23.75 makuchy rzepakowe 20.00 — 20.50.

Zyd spoliczkował ucznia
Zajście na ul. Targowej

Przy ulicy Targowej 63 mieści się księgarnia żyda Uszera Milberga. Wczoraj zebrała się grupa młodzieży szkolnej i przechodząc obok księgarni krzyczała: „Nie kupować u żydów!" Nie podobały się okrzyki Milbergowi, schwycił jednego z uczni i spoliczkował go. Jako odwet, ktoś z grupy młodzieży wybił kamieniem szybę wystawową w księgarni Milberga.

Zgon Bohdana Hutten-Czapskiego

Zmarł w Poznaniu w 86-tym roku życia śp. Bohdan Hutten - Czapski, prezes Polskiego Związku Kawalerów Maltańskich, jedna z najwybitniejszych postaci wielkopolskiego życia politycznego w okresie przedwojennym, ze względu na bardzo bliskie stosunki, które hr. Hutten - Czapski utrzymywał z najwyższymi sferami politycznymi i dworskimi Cesarstwa Niemieckiego, a zwłaszcza ze względu na osobiste bliskie stosunki z b. cesarzem Wilhelmem II. Śp. hr. Hutten - Czapski był pośrednikiem niejednokrotnie pomiędzy b. cesarzem Wilhelmem II a Watykanem.

WIADOMOŚCI Z TORU

Wyniki gonitw
z dnia 8. IX.

GON. 1. Dyst. 2800 m. Nagr. 1500 zł. Płoty. 1) Proch, j. Dylik, 2) Hastings (36,5), 3) Indolence (79,5). Wygr. w 3.17 s. o 10 dł. Tot. 5.

GON. 2. Dyst. 1600 m. Nagr. 1400 zł. 1) Kiria, ż. Stasiak, 2) Krynica II (43), 3) Homer (60), 4) Domena (25,5), 5) Gladys (167,5). Wygr. w 1.41 s. ł. o ½ dł. Tot. 7, fr. 5,5 — 8.

GON. 3. Dyst. 1600 m. Nagr. 1800 zł. 1) Bouboule, ż. Gill, 2) Kenia (70.5), 3) Royal Guard (48), 4) Somosierra (37,5). Wygr. w 1.38½ s. ł. o 2 dł. Tot. 6, fr. 6 — 9,5.

GON. 4. Dyst. 1600 m Nagr. 1600 zł. 1) Pasjans, ż. Gill, 2) Kypris (40), 3) Loyal (53). Wygr. w 1.39 s. ł. o 3 dł. Tot. 5.

GON. 5. Dys. 1100 m. Nagr. 1800 zł. 1) Rio, ż. Michalczyk, 2) Omen (21,5), Freudenau (76) zdyskwalifikowany. Wygr. w 1,7 s. ł. o 3 dł. Tot. 5,5.

GON. 6. Dyst. 2100 m. Nagr. 2200 zł. 1) Katon, ż. Stasiak, 2) Augustus Rex (10), 3) Oktawa (73,5), 4) Czersk (47). 5) Last Night (237,5). Wygr. w 2.14 s. w walce o łeb. Tot. 10,5, fr. 5,5 — 5,5.

GON. 7. Dyst. 1600 m. Nagr. 1600 zł. 1) Kryniczanka, ż. Jagodziński, 2) Kabina (24,5), 3) Nabok (24,5), 4) Illona (25), 5) Ikwa (25.5). Wygr. w 1.39½ s. ł. o pół dł. Tot. 22, fr. 10 — 13,5.

GON. 8. Dyst. 2100 m. Nagr. 2000 zł. 1) Parnar, j. Kobiłowicz, 2) Noceur (7), 3) Nieporęt (29,5). Wygr. w 2.17 s. ł. o 1 dł. Tot. 17,5.

to jest tak

DOBRA I ZŁA SPÓŁDZIELCZOŚĆ

Między innymi lekarstwami, po dawanymi na studium katolickim dla wzmożenia siły gospodarczej wsi i jej uniezależnienia podawano rozwój spółdzielczości.

O naszym stosunku do zagadnień spółdzielczych pisaliśmy. Pomijając kwestię opanowania dziś ruchu spółdzielczego w Polsce przez czynniki komunizujące z jednej strony, z drugiej przez tępy biurokratyzm, do problemu spółdzielczości odnosimy się z pewną rezerwą.

Jest konieczne organizowanie spółdzielni tam. gdzie jednostka jest ekonomicznie za słaba. Przez spółdzielnie walczyć musi z żydowską konkurencją wieś, organizując na większą skalę skup zboża, czy wyrobów ludowych, mogą być spółdzielniami hurtownie, zaopatrujące sklepy spożywcze, mogą być wreszcie spółdzielniami jakieś centralne okręgowe punkty zaopatrywania wsi w nawozy i narzędzia rolnicze.

Ale w zasadzie wszędzie tam, gdzie może rozwijać się przedsiębiorstwo prywatne, stwarzanie konkurencyjnej spółdzielni. któraby miała przedsiębiorstwa prywatne zabijać, nie jest potrzebne. Przede wszystkim tego typu jest spółdzielnia spożywcza, która może być łatwo zastąpiona inicjatywą prywatną, a nie ma żadnych słusznych celów istnienia (jakie ma spółdzielczość produkcyjna).

Ten typ spółdzielczości stoi w sprzeczności z katolicką zasadą społeczną — usamodzielnianiem jednostki i na wzór sowiecki zmienia członka w bezmyślną śrubkę wielkiej gospodarczej machiny.

ZAGADNIENIE WSI

W chwili kiedy doktrynerskie programy zawodzą myśl katolicka coraz szersze ogarnia kręgi, szukając dróg wyjścia z obecnego stanu. Problem wsi polskiej jest jednym z najbardziej palących dziś zagadnień, to też nic dziwnego, że katolickie dni społeczne myśl o przebudowie wsi wysunęły na czoło toczącej się dyskusji.

Podstawą przebudowy wsi w duchu katolickim musi być sprawiedliwość. Sprawiedliwość odmierzająca nie tylko według zasług i umiejętności materialnych, ale przede wszystkim według wartości niewymiennych przez pieniądze — a więc wartości moralnej. Prawo posiadania ziemi nie może bowiem zależeć od bogactwa materialnego, stanowić o nim musi związek z ziemią: ukochanie ziemi i poświęcenie w pracy na ziemi.

Droga do przebudowy wsi musi iść przez znoszenie niesprawiedliwości, choćby uznawało ją formalne prawo, przez zabezpieczenie praw moralnych tej części ludności wiejskiej, którą dzisiejszy ustrój krzywdzi i przez usunięcie obcego elementu — którego dzisiejszy przywilej opiera się na wyzysku i przemocy materialnej.

Środki do osiągnięcia sprawiedliwości na wsi muszą być nieraz bezwzględne, ale tą bezwzględnością jaka jest cechą prawdziwej sprawiedliwości.

Pierwsza odpowiedź w naszej ankiecie

Obecna ordynacja — czynnikiem zadrażnienia

Odpowiedź prof. W. Studnickiego

Ordynacja wyborcza, uchwalona wspól z Konstytucją kwietniową, jest w wysokim stopniu niepopularna, wywołała olbrzymią abstynencję wyborczą i jest czynnikiem zadrażnienia, potęgując niezdrową agitację wśród mas ludowych. Nie ulega wątpliwości, że nie będzie się mogła ostać, że nastąpi gruntowna reforma ordynacji wyborczej. Trzeba tylko, aby reforma była odpowiednia, t. j. współdziałała wyłonieniu się twórczych sił narodu i stała się czynnikiem polityki gospodarczej, podnoszącej nasze siły produkcyjne, oraz dobrobyt ogółu; trzeba, aby nie stała się czynnikiem, potęgującym demagogię i by nie była powrotem do dawnej ordynacji wyborczej, związanej z Konstytucją marcową.

Ordynacja wyborcza obecna jest niepopularna, nie z powodu tego, że wprowadziła głosowanie osobowe, zamiast głosowania z list, lecz sposobem stawiania kandydatur przez organy samorządu.

Ludowcy, których główną podstawą jest włościaństwo Małopolski, które brało udział w życiu politycznym przed wojną i korzystało z systemu wyborczego osobowego, posiada wielu zwolenników tego systemu i po wojnie wielokrotnie w rozmowach prywatnych, chłopi małopolscy mówili, że wolą głosować na osobę, niż na numerki.

GŁOSOWANIE NA LISTY

We Francji, podczas debat nad reformą ordynacji wyborczej w 1927 r. deputowany Gaston Thomson twierdził, że system głosowania z listy jest czymś niezrozumiałym dla wyborców. Słowa te wywołały ze strony lewicy potakiwania. (Sesja 1-go lipca 1927 r. Journal Officiel str. 287).

Twierdzenie słuszne, gdyż system głosowania na listy wyborcze jest systemem, związanym z wysokimi kosztami wyborczymi, musi więc wieść do korupcji, do kupowania mandatów w komitetach partyjnych.

Zatrzymanie głosowania osobowego nie może spowodować znaczniejszej opozycji przeciwko systemowi wyborczemu, trzeba tylko wprowadzić inny sposób ustalania kandydatur.

Znaczne trudności do stawiania kandydatur uzależniają wybory w zbyt wielkim stopniu od rządu, lub od silnych grup partyjnych.

Gdy system z list daje posłów z nominacji komitetów partyjnych i wywłaszcza obywatela z praw wyborczych na rzecz klik partyjnych. system głosowania osobowego przy niewielkiej ilości stawiających kandydaturę, wysuwa samodzielne jednostki, a z nich następnie powstać mogą nowe ugrupowania, oparte na pokrewieństwie programów i dążeń.

OKRĘGI WYBORCZE

Okręgi wyborcze mogą być dwu mandatowe, trzymandatowe i wielomandatowe. Trzymandatowe okręgi wprowadza się przy mniejszej ludności, gdzie stanowimy mniejszość, która musi dojść do głosu w ciałach prawodawczych. Dwumandatowe — w okręgach o zwartej ludności polskiej, wielomandatowe — mogą być wprowadzone w większych miastach.

Wprowadza się „vote cumulativ", polegający na tym, że wyborca posiada tyle głosów, ilu posłów wybiera się z danego okręgu, np. 3 głosy w trzymandatowym okręgu i może je złożyć na jednego kandydata, lub podzielić na dwóch i trzech kandydatów. Daje to możność mniejszości, stanowiącej jedną trzecią wyborców przeprowadzenia swego kandydata.

TAJNOŚĆ

Wybory muszą być tajne. Tajność wyborów jest gwarancją przeciwko presji i przekupstwu, lecz jedyny sposób realizacji tajności — to system zwany australijskim, następnie wprowadzony w Anglii, polegający na tym, że wyborca przy stole prezydialnym komisji wyborczej otrzymuje blankiet urzędowy i kopertę i własnoręcznie w budce stojącej nieopodal wypełnia imiona i nazwiska kandydatów. System ten wyklucza analfabetów, bo głos analfabety może być tylko dla niego tajny. Wykluczenie analfabetów daje nam fory w ziemiach wschodnich i Wschodniej Małopolsce, gdyż wśród słowiańskich mniejszości mamy większy procent analfabetów, niż wśród ludności polskiej.

Okręgi miejskie muszą być oddzielone od wiejskich, aby mieszczaństwo polskie mogło przyjść do głosu nawet w miastach trzeciorzędnych i czwartorzędnych.

Dla zmniejszenia ilości mandatów żydowskich, ordynacja wyborcza dawna łączyła mniejsze miasta z okręgiem większym i głosy żydowskie zasypywano przez to głosami chłopskimi. Przy podziale na okręgi miejskie i wiejskie, dla umożliwienia polskiemu mieszczaństwu przyjścia do głosu, niezbędnym jest powołanie do życia kurii żydowskiej. W wielu bowiem miastach b. zaboru rosyjskiego i Małopolski żydzi stanowili większość, a w pozostałych pokaźne miejsce.

W Galicji okręgi miejskie były oddzielone od wiejskich i często dwa miasta składały się na jeden mandat poselski. Otóż wszystkie miasta woj. Wileńskiego poza Wilnem wraz z miastami województwa Nowogródzkiego mogłyby stanowić jeden okręg miejski.

PRZEDSTAWICIELSTWO MIAST

Wobec tego, że rozwój miast, przemysłu i handlu leży w interesach Polski przede wszystkim ze względu na strukturę zawodową, zbyt wielki procent ludności wiejskiej, wobec potrzeby rozbudowania życia kulturalnego i politycznego w naszych miastach pomniejszych, **należy miastom dać stosunkowo do ludności więcej mandatów niż wsiom.** Mamy 60 proc ludności wiejskiej. Mogłaby ona mieć stanowczą większość w Sejmie i rządzić się bezpośrednio swymi interesami, mogłaby przeciwdziałać tej ewolucji Polski, która leży nawet w interesach wsi. **Otóż 50 proc. mandatów w okręgach wyborczych należy przyznać miastom, a właściwie mieszczaństwu polskiemu.**

Przeciętna liczba mandatów żydowskich w naszych sejmach wynosiła 3 proc. Otóż 3 proc. posłów można przydzielić kurii żydowskiej. Lecz większy lub mniejszy procent mandatów w przydzieleniu tej kurii nie jest rzeczą zasadniczą. Zasadniczą rzeczą jest tylko to, by głosowali odrębnie. Najpierw dlatego, że przy obecnym zadrażnieniu stosunków polsko - żyowskich, każde głosowanie może wywołać ekscesy i bójki; powtóre, wobec tego, że znaczna część głosów żydowskich pada na ugrupowania socjalistyczne i żydowskie, osłabi te partie w polskim Sejmie. Nie możemy, mając około 10 proc. żydów, pozbawić ich praw wyborczych, jak to uczyniły Niemcy, posiadające 0.9 procent żydów. Musimy dać przyjść do głosu ich potrzebom, oraz ujawnieniu ich dążeń i psychologii politycznej. Natomiast nie możemy dać tyle mandatów, aby mogli być czynnikiem, rozstrzygającym w naszych sporach.

POSŁOWIE — WYBORCAMI

Okręgi wyborcze wybierają do Sejmu 260-ciu posłów. **Wybrani posłowie uzupełniają się przez wybór 40-tu nowych posłów.** 20-tu posłów stawia listy kandydatów, którzy są obierani na mocy głosowania z listy przez posłów sejmowych, przy czym głosy oblicza się nie podług list, ale podług kandydatów i wyborca może zmienić porządek osób zamieszczonych na liście, lecz tylko tymi nazwiskami, jakie figurują na zgłoszonych listach. Jedno i to samo nazwisko może figurować na kilku listach: Przez to uzupełnienie, tym systemem wyborczym do Sejmu będą mogli być wprowadzeni ludzie, znani w całej Polsce, lecz nie mający tych cech agitatorów, które zapewniają zwycięstwo w okręgach wyborczych.

GŁOSOWANIE WOJSKA

Wybory do Senatu opierają się w różnych państwach albo na cenzusie majątkowym, albo na cenzusie samorządowym lub cenzusie wieku. Przez demokratyczność nasza ordynacja wyborcza nie przyjęła cenzusu majątkowego, lecz cenzus samorządowy, idąc nieświadomie może za wzorem francuskim, poza tym wprowadziliśmy jako objaw samodzielnej naszej twórczości — cenzus zasługi, nadawcze prawo wyborcze odznaczonym orderami „Virtuti Militari", Krzyżami i Medalami Niepodległości i t. p. Przyjęliśmy też cenzus naukowy. Otóż przeciwko tym cenzusom nie możemy mieć zastrzeżenia. Zastrzeżenia mamy tylko przeciwko prawom wyborczym wojskowych pozostających w czynnej służbie, uznając, że to może wzniecić walki polityczne w armii i ją rozkładać, lub wywołać głosowanie wedle rozkazu generałów.

Jesteśmy za nieudzielaniem praw wyborczych czynnych i biernych wojskowym, pozostającym w czynnej służbie. Ma się to odnosić tak do wyborów do Senatu, jak i do Sejmu, jak i do ciał samorządowych.

SENAT

Ordynacje wyborcze do Senatu mogą być oparte o cenzus majątkowy, o samorządowy lub o cenzus wykształceniowy. Cenzus majątkowy jest przez naszą opinię publiczną nie do przyjęcia; cenzus samorządowy nie wywołuje zastrzeżeń. Senat francuski jest oparty na wyborach rad municypalnych i departamentowych, lecz w naszych warunkach oparcie wyborów do Senatu wyłącznie na samorządach byłoby niewskazane. Senat bowiem mógłby składać się tylko z ludzi o lokalnych horyzontach, nieobejmujących szerszych spraw polityki wewnętrznej i zewnętrznej. Dlatego uzupełnienie kollegium wyborczego do Senatu przez posiadających cenzus naukowy lub uznane zasługi, jak to widzimy w obecnej ordynacji wyborczej, może dać Senat o wyższym poziomie, niż Senat oparty na wyborach samorządowych.

Ordynacja wyborcza do Senatu była absurdalna nie z tego względu, kogo uprawniała do wyborów, lecz swym systemem dwustopniowym, a właściwie trzystopniowym. Uprawnieni bowiem do wyborów do Senatu nie bezpośrednio realizują swe prawo, lecz wybierają wyborców, ci zaś wybierają komisję, która ustala kandydatury. Otóż ta komisja jest już trzecim stopniem wyborczym.

Ogromna większość uprawnionych do głosowania do Senatu nie wzięła udziału w tej niesmacznej zabawce politycznej, mającej dać potulny i posłuszny Senat.

MIANOWANI

Jedna trzecia członków Senatu, według obecnej ordynacji wyborczej jest mianowana przez Prezydenta; daje to wiele szans większości dla rządu, posiadającego zaufanie Prezydenta. Prezydent jest upoważniony przez nową Konstytucję w tak dużą władzę, że zapewnienie jego wpływu na Senat jest całkiem zbyteczne i może przeciwdziałać funkcji ciał prawodawczych, kontroli rządu i administracji. Ilość nominatów musi być zmniejszona do 12, przy zachowaniu obecnej ilości senatorów — 96. Nominaci mogą być potrzebni dla wprowadzenia do Senatu odpowiednich fachowców, a szczególniej ludzi, obeznanych przez uprzednie urzędowanie z funkcją pewnych działów machiny państwowej. Trzeba tylko zastrzec, by nominacja na senatora nie była szczeblem do kariery administracyjnej, a raczej jej zakończeniem. Urzędnik w czynnej służbie, lub pozostający w stanie spoczynku, mianowany do Senatu, nie może w przyszłości zająć żadnego stanowiska w rządzie, oprócz ministra lub Prezydenta. Chodzi o to, by kandydat na stanowisko nie przystosowywał swych wystąpień w Senacie dowoli tych, od których ma zależeć jego kandydatura urzędnicza.

Pragnąc mocnego Państwa, musimy pragnąć, aby wszystkie jego organa odznaczały się odpowiednią mocą; **Sejm i Senat słaby, nie posiadający autorytetu w Narodzie, czynią organizm państwowy niezdolnym do wydźwignięcia Narodu na wyższe szczeble rozwoju.**

Władysław Studnicki.

KOLCE BEZ RÓŻ

MATKA BOSKA POD PROTEKTORATEM

Niewyczerpany w gaffach PAT rozesłał, a co tępsze pisma zamieściły taką wiadomość:

Pod protektoratem najwyższych dostojników państwowych. z wojewodą ministrem Raczkiewiczem na czele. rozpoczęły się uroczystości związane z koronacją cudownej statuy Królowej polskiego morza i Opiekunki rybaków w Swarzewie..

Przyzwyczajono już nas, że żadna loteria fantowa ani zbiórka na bezdomne kundle nie może się odbyć bez czyjegoś wysokiego protektoratu. Ale żeby wojewoda obejmował protektorat nad Matką Boską to już — powiedzmy tylko — przesada.

RADOSNY PLAN

Generał minister dyrektor prezes Górecki zainteresował się ostatnio planem osuszenia zatoki Puckiej. Przysporzyłoby to krajowi 10.000 ha ziemi, parę tysięcy bezrobotnych znalazłoby zatrudnienie, no i Bank Gospodarstwa miałby w co włożyć paręset milionów.

Jak wiadomo Polska cierpi na nadmiar wybrzeża morskiego i brak ziemi.

Na Polesiu wszystko już dawno zostało osuszone!

Trzeba mieć nadzieję, że pomnik ks. Józefa nie zatwierdzi planu generała G.

NIESTOSOWNA

W zażydzonym Polskim Radio wyduka 3 odczyty o Palestynie miss Muszałówna znana z tak bezkrytycznego uwielbienia dla pejsaczy, że nawet rabini są w porównaniu z nią antysemitami.

Jeżeli już nie ma ciekawszego tematu jak Palestyna to powinien o niej mówić ktoś choć w przybliżeniu bezstronny. (kol.).

Polemika

„Kurier Poranny" żali się na swoją pustkę ideową

„Kurier Poranny" domaga się aktywizacji społeczeństwa. Twierdzi, że krokiem w tym kierunku ma być nowa ordynacja wyborcza. Jednocześnie pisze, iż koniecznym jest ustalenie jakiegoś wyraźnego programu polityczno-ideowego.

Potrzeba ta jest powszechnie odczuwana. Brak zwartej i dostatecznie wykrystalizowanej ideologii polskiej jest główną przyczyną wewnętrznych rozterek, słabości, dojutrkowania. Ludzie chcą wiedzieć, do czego zmierzamy, w imię czego żąda się od nich ofiar i poświęceń, jakie stoją przed nimi możliwości pracy i akcji.

I dorzuca:

Żaden z istniejących kierunków politycznych nie posiada dostatecznych możliwości, by zaspokoić w pełni zarówno głód idei, jak i konieczności naszego życia państwowego.

Dobrze, że „Kurier Poranny" zaczyna odczuwać głód ideowy, i że dojrzał wreszcie pustkę, w jakiej żyją ludzie, obracający się w dalszym czy bliższym kręgu wpływów „czynników oficjalnych". Twierdzenie jednak, iż nie ma w Polsce żadnej prawdziwej idei, dowodzi tylko, iż niektórzy ludzie nie dorastają do poziomu wielkiego prądu narodowo-radykalnego i nie są w stanie go pojąć.

Prośba o cierpliwość

Jak utrzymać się na wierzchu

„Czas" pisze o reformie ordynacji wyborczej, iż prawdopodobnie

Obecne izby przetrwają swoją konstytucją przepisaną kadencję i, że dopiero po jej upływie odbędą się wybory na zasadzie zmienionego systemu wyborczego.

Jest przy tym rzeczą bardzo prawdopodobna, a nawet konieczną, by wybory do ciał parlamentarnych zostały poprzedzone wyborami do ciał samorządowych. Wybory samorządowe będą pouczającą próbą generalną przed wyborami do ciał parlamentarnych, próbą, która powinna nam dać wiele cennych wskazówek.

Nie warto więc po prostu w tej sprawie się gorączkować. Trzeba natomiast zdobyć się na cierpliwość. Reforma ordynacji wyborczej do ciał parlamentarnych jest bowiem rzeczą zbyt ważną, by można było ją załatwić na kolanie, byle jak, byle prędko, jak to sobie i. które rozgorączkowane głowy wyobrażają.

Pomysł „próby generalnej" jest interesujący. Co zaś do tej cierpliwości, to zdaje się, potrzebna będzie na długo. Wątpliwe bowiem, aby Ozon i kompania potrafili wymyślić coś, co zdoła naprawdę odpowiedzieć społeczeństwu. Ciężki orzech do zgryzienia: wymyślić taki sposób, żeby utrzymać się na powierzchni, i przekonać biedne społeczeństwo, że to z jego woli i wyboru.

Wiceburmistrz Lille włamywaczem

LILLE, 9. 9. Korzystając z nieobecności burmistrza miasta, deputowany socjalistyczny Thomas przy poparciu wiceburmistrza polecił wyłamać drzwi do gabinetu burmistrza i pod pretekstem poszukiwania aktów, dotyczących bezrobocia, zabrał z biurka szereg dokumentów osobistych.

Zbereźnic'wa...

PŁOMYKOWE SZALEŃSTWO

Zdawałoby się, że po głośnym procesie o „Komunistyczny numer Płomyka" nareszcie, w tym roku szkolnym, rodzice zostaną uwolnieni od haraczu, jaki sprytni menerzy Związku Nauczycielstwa Polskiego na nich nakładają co miesiąc, pod postacią prenumeraty „Płomyka" i nareszcie nie będą potrzebowali odpowiadać dzieciom na pytania „Tatusiu! kiedy u nas będzie tak dobrze jak w Sowietach?" lub „Mamusiu czy ty bardzo kochasz dziadzia Stalina?"

Niestety radość nie trwała długo. W całym szeregu szkół powszechnych nawet w Warszawie (jako przykład szkoła Nr. 198) zaraz na drugi dzień nauczyciele kazali przynieść pieniądze na „Płomyk" znosząc z góry, że jest to przymusowe i kto nie zapłaci zostanie odesłany do domu.

Panowie z Z. N. P. tak „na grandę" to nie można, nawet nie wypada. „Płomyk" według programów „Ministerstwa Molopomy" nawet w okresie osławionych rządów „Wacia i Januszka" Jędrzejewiczów nie był lekturą obowiązkową, a tylko poleconą, a przecież zatrzec chyba coś niecoś się zmieniło. Lepiej trochę zwinąć rurę i nie trąbić tak głośno o „przymusowym Płomyku". Lepiej — bo kto wie, to może się smutnie skończyć. I to nie dla rodziców posłusznie płacących złotówki na tak „szczytne" cele ale dla was.

W Polsce teraz jakiś inny wiatr wieje i pachnie mocniej niż ozonem.

Czas skończyć płomykowe szaleństwo.

B. REZA

Nowe warunki pracy w górnictwie

Minister Opieki Społ. Zyndram-Kościałkowski nadał w dniu 7 bm. orzeczenie komisji pojednawczo-arbitrażowej dla górnictwa węglowego na Górnym Śląsku z mocą obowiązującą dla wszystkich kopalni węgla na obszarze Górnego Śląska.

Z dniem 1 września b. r. weszły w życie dwa rozporządzenia, realizujące postanowienia ustawy o skróceniu czasu pracy w górnictwie węglowym.

Pełna tabela loterii

1-szy dzień ciągnienia 4-ej klasy 39 Loterii Państwowej

I i II ciągnienie

Główne wygrane

50.000 zł.: 13325 54692

10.000 zł. 32434

5.000 zł.: 6376 7823 94310 189389

2.000 zł.: 12332 33119 47842 49718 67764 93122 93220 108333 108875 109634 161126 162682 172383 182258 194835

1.000 zł.: 10797 16661 20910 47751 49529 55390 56390 57216 72769 70887 71935 71862 76396 82008 83074 90904 95453 100542 103111 123092 126920 130524 136830 136439 150630 154622 161697 167249 175623 179261 189553

Wygrane po 200 zł.

392 442 1198 226 50 385 444 530 91 766 86 97 2001 77 105 214 314 62 402 5 859 87 918 3874 419 4016 23 109 12 220 311 17 487 99 582

837 942 5320 442 782 976 85 97 6063 100 253 62 339 42 72 468 78 797 846 941 7267 429 663 88 706 49 903 90 8208 429 37 579 734 47 50 9078 129 247 71 364 585 632 900 65

10024 307 12 510 95 758 962 76 11014 24 157 499 580 81 638 89 938 51 72 84 12030 70 324 74 600 732 864 13057 92 97 123 266 588 14059 270 540 639 42 15005 169 224 75 489 775 811 16044 209 99 599 600 11 81 850 26 17202 87 777 872 918 18036 68 83 131 56 301 91 19026 86 237 66 96 405 13 70 527 601 63 72 88 779 98 806 937 62 90

20157 292 305 603 82 702 21222 480 631 884 22032 315 32 70 400 583 682 23061 156 71 290 386 432 530 682 973 24049 71 86 367 931 62 25032 55 222 79 369 490 591 802 57 26229 307 572 27145 200 2 505 19 627 738 56 68 880 939 28011 223 50 98 355 530 755 74 873 950 29030 115 90 291 457 535 92 689 97 701 20 73 908 94

30052 102 23 245 365 713 880 31019 131 381 481 598 637 77 82 944 32036 601 822 26 88 33062 129 74 278 338 475 651 64 820 34138 61 246 94 322 411 637 961 35073 372 453 559 768 93 942 60 36103 45 62 268 534 707 13 990 37028 80 271 345 407 562 640 70 748 63 833 915 43

38063 94 38116 38348 66 38412 38776 99 39203 34 39336 39974 40178 85 40376 40462 40717 70 41021 41161 25 51 41125 51 61 41230 584 731 710 823 913 42021 403 588 82 755 882 936 905 43075 85 80 43500 601 710 707 870 67 35 918 44180 287 230 696 722 45216 358 416 543 46 55 87 86 46081 195 98 272 328 374 308 481 22 526 80 71 47093 48 137 183 246 211 363 537 527 642 755 835 906 61 48116 201 595 683 17 850 977 65 91 29 49049 155 312 447 485 500 24 826 23 967 18 17 903 50069 397 84 70 585 696 705 701 788 899 910 5107 127 473 587 633 62 52020 26 200 140 716 884 58 72 993 53092 252 82 731 804 69 948 54057 67 125 333 459 492 569 692 75 738 971 33 55025 138 98 248 395 62 414 576 812 975 56096 75 106 33 237 385 640 787 17 77 988 33 57041 87 193 96 230 389 48 86 466 84 920 58143 392 427 548 60 631 61 732 885 944 59161 24 19 392 488 693 776 988 60064 70 168 335 478 619 83 707 16 947 24 61037 164 99 75 650 87 76 709 948 62072 187 377 38 405 39 42 596 954 63078 191 289 451 639 754 64000 81 9 100 61 37 96 296 321 479 675 788 953 91 65076 13 105 45 445 606 746 11 37 66055 152 558 508 714 819 928 67034 125 362 523 805 807 906 35 7 74 68145 5 47 239 378 408

15 72 82 686 952 69213 78 334 575 663 743 819.

70043 146 254 379 527 862 69 905 51 62 72 99 71128 326 681 87 994 72142 44 45 202 96 379 73189 225 413 550 654 65 732 37 919 34 74018 96 264 404 32 46 94 511 42 683 794 826 75018 159 321 33 505 17 779 862 912

76033 244 621 32 705 43 937 89 77030 34 252 54 91 376 411 16 38 565 719 38 53 802 936 79100 29 223 92 450 59 60 511 44 702 80116 26 214 60 84 329 610 88 831 967 81455 93 98 504 617 870 961 82017 54 62 224 388 461 77 829 950 83053 116 83 210 395 735 65 872 913 84109 201 464 594 662 66 998 85179 325 432 637 878 86038 91 98 395 639 57 72 934 78 87058 215 64 77 328 49 426 682 770 982 95 88127 67 71 231 487 607 19 767 89299 364 489 507 90223 318479 507 3032 751 56 900 90 91056 517 60 802 92003 393 475 520 827 93105 272 487 784 898 950 94034 284 303 51 485 533 35 930 35198 257 94 96 365 742 95 989 96108 81 227 56 334 606 888 97120 55 66 256 335 62 477 741 83 984 98001 148 54 78 223 638 99233 311 569 721 61 966 100008 58 76 128 340 424 520 642 704 813

908 31 10184 306 432 600 80 73 836 987 98 102033 47 54 162 97 258 88 95 307 26 489 574 793 811 947 74 102262 87 698 709 79 809 104043 54 116232 402 542 49 78 607 942 105132 209 360 544 728 80 106045 93 276 449 50694 640 65 767 835 922 107020 89 217 311 25 91 644 91 987 98 108026 209 315 93 413 45 682 109020 61 96 169 268 404 522 84 619 759 867 961 110035 42 381 572 84 601 801 51 97 111018 398 457 84 593 655 719 980 112015 335 40 79 402 533 60 83 612 875 910 59 314 824 87 88 994

114179 243 322 46 78 467 768 81 115150 250 381 451 601 3 78 738 59 845 116163 246 425 692 753 803 916 94 117211 335 797 118062 163 214 20 89 404 53 68 22 555 606 769 119003 131 202 237 444 760 120073 391 937 48 121038 102 17 86 366 533 637 877 122027 39 96 211 310 37 400 32 805 977 123062 267 302 535 71 729 124015 43 138 408 95 527 59 606 27 858 125019 303 564 717 44 843 77 959 126032 138 207 37 47 340 48 84 416 76 94 560 744 910 21 127193 95 214 88 700 34 128017 98 131 41 346 77 584 703 827 911 77 129208 301 458 526 40 89 850 86 942 130004 104 29 35 511 27 38 602 93 701 813 944 131050 223 328 484 514 749 935 94 132036 310 672 805 133030 99 117 222 340 62 747 884 134138 75 218 492 935 135168 300 89 570 84 831 703 33 810 973 74 136177 284 377 476 503 37 658 91 711 17 876 92 984 137062 138232 43 654 80 99 704 843 73 95 139029 45 79 344502 64 750 867 140036 81 321 462 559 715 141015 192 293 531 918 142223 304 562 644 851 948 143007 325 46 663 821 27 79 97 946 144091 283 85 476 88 786 145021 54 107 267 380 403 536 735 98 810 951 59 146377 494 554 59 634 912 147433 34 575 734 56 64 950 148211 310 17 404 652 927 66 149024 81 500 663 97 764 965 150047 61 228 65 383 68 480 683 151000 149 409 46 49 87 838

152000 88 339 461 560 606 66 729 40 55 961 153124 48 201 4 442 530 744 73 847 154124 38 240 8 486 582 606 88 830 922 155195 276 380 417 524 55 616 755 156001 40 112 402 22 652 8 87 90 790 844 923 40 157230 306 7 450 943 76 158007 110 297 396 491 603 66 72 732 41 159048 125 433 667 848 52 67 89 926 160361 627 67 735 863 936 77

161052 348 63 92 634 63 738 55 162051 147 231 7 352 62 425 697 758 77 163133 299 732 164205 428 818 41 905 165356 487 98 522 46 64 706 7 804 929 52 166040 112 270 762 844 92 167107 69 557 913 94 168020 145 266 72 93 373 469 95 548 685 91 850 5 911 169010 654 716 958 76 170326 467 84 626 48 6 3783 962 171060 205 45 89 361 452 762 844 79 172030 194 200 49 60 384 9 410 657 173080 175 352 482 538 653 8 742 808 174098 109 212 304 596 615 708 48 815 914 175000 144 518 627 745 834 919 49 176117 49 202 53 587 608 23 830 985 177048 228 343 560 633 84 17828 0346 408 48 53 589 615 68 857 179089 280 97 308 443 508 738 180077 532 756 181296 418 182159 299 334 428 584 710 924 34 51 86 183097 127 201 311 844 62 79 184189 239 924 185053 212 434 520 81 617 49 797 186226 52 332 54 510 88 620 51 846 78 990 3 187198 297 349 421 34 514 708 52 884 960 188256 320 632 753 880 189069 130 469 655 733 821

190019 38 286 92 544 65 709 920 32 191042 211 341 54 452 642 72 719 53 994 192101 27 540 879 193105 210 95 399 956 194073 232 330 429 64 671 743 97 804 84

III ciągnienie

Wygrane po 200 zł.

304 773 1245 334 878 2409 11 84 627 3022 111 289 632 40 4004 18 99 653 825 66 77 5130 386 729 58 66 6179 410 22 7304 65 623 8212 369 929 80 9216 308 12 87 606 721 10088 98 315 952 11156 602 821 96 901 12183 249 13288 14490 684 15134 37 408 818 90 16323 39 410 62 748 86 99 18102 373 660 19676 84 843 982 20109 318 96 855 21006 292 608 63 885 22183 84 317 418 84 571 931 23348 620 94 779 883 24632 25270 819 985 26507 757 65 871 929 27002 43 546 28216 533 88 610 84 817 29033 159 258 378 401 96 606 93 30376 93 879 31047 345 400 636 74 96 805 32536 649 805 38 33468 580 641 56 909 34025 382 35054 511 781 840 62 970 36564 885 37073 169 206 39 427 33 581 685 830 38105 224 39643 724 48 887 935 40086 41087 259 620 81 793 969 42377 525 43345 506 44171 332 693 788 859 904 45128 313 632 814 46059 744 912 34 47182 544 92 639 894 48089 352 693 938 49178 202 357 64 95 938 50048 373 571 90 51588 797 913 52215 353 555 53138 91 666 726 72 816 54013 873 55149 76 210 515 660 56143 238 589 661 820 59 96 57000 503 708 58084 121 269 413 542 47 59097 135 44 258 455 83 861 82 905 60142 57 332 596 641 77 941 61757 930 62021 720 853 920 85 63264 542 854 84 64048 54 359 406 505 602 43 796 65189 444 98 514 739 811 905 66005 472 652 799 67000 38 592 68091 183 229 637 93 69118 335 475 628 70055 74 663 71110 335 522 842 85 72201 504 22 779 73337 753 74220 563 93 979 75022 186 979 76056 165 365 756 77330 401 675 724 78159 229 760 95 865 79004 266 888 80086 340 43 426 74 81035 89 323 97 409 624 851 82378 83572 656 84180 403 504 647 79 85123 838 86175 643 845 87007 22 367 404 625 857 61 76 88061 65 203 530 69 913 89460 772 957 90020 64 159 244 73 792 91134 266 357 485 697 859 86 972 92101 558 700 807 992 93338 94039 451 611 972 95097 148 96224 454 543 726 57 158 62 352 407 643 934 98141 99 312 756 823 927 99286

100507 11 689 806 51 954 101122 824 967 84 102148 937 103158 502 948 104071 262 564 788 105402 759 843 959 106218 613 872 84 107182 319 570 699 865 108155 357 893 109347 552 53 699 805 110104 637 761 111699 869 955 71 112097 251 345 54 661 83 842 113179 304 612 744 922 114030 47 103 90 230 398 411 90 749 115171 303 93 4495 507 53 86 808 16 52 116000 446 117080 182 546 675 701 925 118110 355 505 59 702 30 78 111192 412 541 702 851 120392 86 121407 522 122208 41 536 63 650 781 929 92 123019 61 89 272 458 553 699 789 124413 618 728 45 125039 70 205 654 823 126054 219 778 814 127458 819 901 9 128116 58 312 16 39 557 666 793 844 129125 40 580 600 907 68 130379 131038 434 651 707 25 896 132184 232 61 717 41 820 133133 72 312 492 612 835 88 134547 829 135039 357 428 562 653 782 940 136307 24 749 997 137405 621 827 69 138119 382 508 49 642 814 20 67 922 73 139095 156 546 614 58 92 839 58 140006 346 455 515 721 80 95 898 141139 225 28 91 432 814 44 142248 365 642 143100 232 363 509 144089 199 322 520 633 756 971 145182 447 146002 150 444 764 810 147384 463 630 743 67 148489 149107 29 618 44 150007 19 670 730 820 151072 92 111 61 243 350 514 22 36 47 152243 4481 645 153817 154352 478 528 883 155191 15605 103 284 354 412 636 778 908 157181 225 851 158351 411 637 792 908 159027 269 474 526 59 605 920 160034 273 574 921 161020 106 77 631 922 162034 108 473 788 163129 833 59 164091 445 810 960 165103 923 35 166230 167022 891 168261 65 421 28 90 169137 170258 525 657 765 916 171469 530 172088 483 564 173138 218 342 423 588 654 991 1740144 194 175001 275 368 831 75 177070 97 17358 93 437 179066 424 605 899 180418 607 931 181182 182383 423 521 908 183896 972 184028 81 937 185717 994 186722 933 88 187282 572 616 92 706 63 94 817 188059 515 49 91 785 883 189505 52 73 760 190053 411 617 875 191405 23 796 867 192038 124 417 45 675 717 193362 774 818 962 194077 100 202 416 580 660 800 82 904 95

IV ciągnienie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana zł. 20.000 padła na nr. 168399

30.000 zł. na nr. 27305

15.000 zł. na nr. 150056

10.000 zł. nr. 82614

5.000 zł. na nr. nr. 1533 81163 123518 142654.

2,000 zł. na nr. nr. 9125 24429 29725 32674 37501 53027 70017 99669 99777 105681 123976 160747 183306 1843?6

1.000 zł. na nr. nr. 3392 7677 26188 27460 43326 43363 43711 48554 50791 53358 57439 62966 69952 81044 83584 88111 89073 89476 104634 101731 119312 119429 125033 128994 152011 152385 163464 167996 190662

Wygrane po 200 zł.

212 317 496 519 842 1511 626 59 2067 700 83 3942 4120 656 5063 339 716 6035 101 297 327 649 81 742 934 7037 435 535 97 8386 9173 208 367 526 98 10592 656 752 11030 12136 334 484 13093 14168 366 453 15021 428 579 620 81 891 902 16783 17087 160 64 457 695 18259 867 19060 131 363 883 20167 209 70 346 641 737 21283 950 22299 23080 113 408 72 84 24189 219 559 639 764 824 90 915 25132 436 699 26809 970 27409 751 854 28214 20 748 940 29059 239 469

30143 204 24 630 85 31110 307 575 650 32049 263 33815 34029 62 90 215 371 607 968 35061 345 411 47 86 580 621 766 975 36186 88 97 218 37181 233 343 421 602 990 38223 635 942 39164 335 504 789 915 40072 340 55 550 743 802 98 903 43 52 41451 52 532 601 67 812 42364 66 559 43182 247 466 633 733 44160 62 348 45072 696 826 46539 716 888 47149 461 832 48161 49022 192 257 394 424 31 50 593 771

50108 342 99 51044 84 291 535 990 52098 158 299 793 995 53079 188 507 54272 362 522 832 55384 528 56172 402 627 835 57075 695 58068 127 262 324 524 746 59030 67 175 527 694

60109 90 331 70 506 8 817 987 61103 864 986 62060 137 403 531 696 760 63008 20 600 842 75 64071 524 65381 602 56 772 854 66061 375 560 907 68 67004 140 376 709 68188 214 69231 317 502 714 907 70150 309 814 41 911 55 71133 231 83561 808 972 72323 498 73491 635 819 88 984 74057 110 328 411 526 75093 232 54 449 651 837 76170 761 77319 729 48 56 861 556 78922 122 68 344 401 890 79109 845

80069 236 319 974 81145 48 296 17 444 598 82208 345 47 577 8332 472 607 61 812 84409 591 605 85074 101 721 74 903 19 86154 244 88004 15 511 89741 912 41 90039 229 94 382 802 91171 440 695 977 92111 16 313 422 537 760 948 93113 94086 319 910 95512 45 77 96204 12 59 683 895 97062 121 258 365 610 30 796 98064 204 562 73 99228 56 500 733

100121 643 101000 170 94 273 380 96 471 102229 334 684 103413 104000 98 145 50 218 54 419 659 935 105389 412 718 106604 894 107068 347 400 93 552 656 900 108139 222 516 934 109214 508 642 800 901 9 110062 266 503 36 732 111236 315 470 914 112059 221 71 94 744 113131 568 114303 419 515 30 641 963 115098 419 566 866 990 116057 353 896 117539 664 118024 217 633 752 98 119017 20 61 619 708

124414 958 121101 597 636 97 850 122144 395 609 37 84 782 896 907 8 123055 90 150 124161 853 99 125188 351 77 632 747 63 929 126229 415 580 806 127224 447 536 77 605 20 845 128673 992 129059 485 502 130[illegible] 874 131629 92 98 868 132000 275 133159 317 36 500 958 134133 871 916 135371 672 136406 550 905 137299 414 545 718 889 138048 168 519 139265 459 60 787 822

140043 296 141230 926 142351 966 90 143078 542 144441 720 145085 401 146318 718 14799 145 816 983 148554 73 601 149004 36 114 42 594 945 150506 24 721 36 911 90 151083 183 247 97 358 711

152006 128 230 471 531 153298 675 734 61 154098 192 322 621 772 872 155157 270 681 835 329 462 583 657 157763 813 83 158066 388 654 992 159099 160113 620 745 161198 275 456 162301 442 671 163443 164518 721 165097 171 213 89 374 542 894 166157 627 871 167314 455 600 978 168229 304 889 963 426 733 70 170237 86 90 171161 212 492 845 49 172569 618 33 173090 296 829 174063 388 175200 447 176148 289 339 42 460 70 177000 82 90 172 235 768 178177 431 504 848 179139 64 529 604 180171 617 181358 487 182021 677 183051 58 79 825 184223 411 573 649 185100 13 366 186563 71 668 187201 6 670 86 188677 833 955 89 189088 335 477 549 190087 437 631 770 191339 91 559 626 57 749 192375 446 193306 470 867 194013 140 42 281 433 519 856 959

„Mówią o pięknie wolności

znosząc jednocześnie cierpliwie kajdany niewoli"

Hitler o sztuce i literaturze

NORYMBERGA, 9. 9. Na dorocznej sesji kulturalnej N. S. D. A. P. w ramach święta partyjnego zabrał głos m. in. głos kanclerz Hitler. Uzupełnił on zasadnicze poglądy na sztukę, sformułowane przed kilku tygodniami w Monachium. M. in. kanclerz krytykował literaturę z czasów przedhitlerowskich, potępiając mieszczańskie teoretyzowanie i platoniczny hołd swobodzie. Marzyciele tego typu, według określenia kanclerza, mówią o pięknie wolności, znosząc jednocześnie cierpliwie kajdany niewoli. Trudniej było — wspomniał kanclerz — doprowadzić do dnia 16 marca 1935 lub obsadzić Nadrenię, niż zajmować się rozprawami teoretycznymi o prawdziwej swobodzie. — Również w dziedzinie ewolucji kultury nie można się ograniczać do artykułów wstępnych, krytyk i rozpraw o sztuce, lecz dążyć należy do pozytywnych czynów kulturalnych.

Kanclerz przeciwstawił się ostro pomysłom kolektywnej polityki w sztuce, mówiąc, iż pozytywnych czynów dokonać może tylko utalentowana jednostka. Jednocześnie kanclerz wskazał na konieczność jak największego poszanowania tradycji w sztuce. W obszernych wywodach mówca rozwijał swe poglądy na olbrzymią rolę wiecznotrwałej sztuki narodowej i rasowej, przytaczając różne przykłady z dziedziny literatury, malarstwa, rzeźbiarstwa, architektury i muzyki. Kanclerz krytykował materialistyczną ocenę dóbr życiowych i oświadczył, że Trzecia Rzesza przywiązuje wielkie znaczenie do popularyzowania sztuki wśród mas. Końcowa część mowy kanclerza poświęcona była architekturze. Kanclerz stwierdził, że nowe monumentalne dzieła budowniczych niemieckich są jednocześnie wyrazem autorytetu i siły politycznej narodu niemieckiego i potężnej Rzeszy, jako „strażnika wyższej kultury".

Wróbel — wrogiem nr. 1 w Australii

Między farmerami zachodniej Australii panuje wielkie poruszenie. Okazało się, że pewien frachtowy statek przywiózł do portu Freemqutte pasażera na gapę — wróbla. Kiedy wieść o tym dziwnym pasażerze rozeszła się, miejscowe władze wyznaczyły dużą nagrodę za schwytanie wróbla. Przeszukano wszystkie pociągi towarowe, składy i miejsca, w których wróbel mógł się ukrywać.

Cała ta wysoce śmieszna pogoń za wróblem ma swą poważną przyczynę. Zachodnio - australijscy farmerzy byli dotychczas chronieni od wróblich gromad, które okupowały wschodnią i południową Australię, wyrządzając olbrzymie szkody w zbożach i ogrodach.

„Miłość przy świecach" w Teatrze Letnim"

„Miłość przy świecach" kompozytora wiedeńsk. Katschnera, jest przeróbką z niegranej w Polsce komedii wiedeńskiego pisarza Zygfryda Geyera „Mała komedia". „Miłość przy świecach" to ciekawy typ kameralnej komedii muzycznej, gdzie wkładki muzyczne rozwijają się bezpośrednio z akcji. Tekst komedii odznacza się sprawnością ujęcia. W głównych rolach ukażą się Loda Niemirzanka, Aleksander Żabczyński i Wojciech Ruszkowski. Muzyka Katschnera odtworzona będzie przez 15 doborowych instrumentalistów.

Najpiękniejsze melodie operetkowe

Z Pawilonu Radiowego na Targach Wschodnich we Lwowie transmituje Polskie Radio dn. 10 września o godz. 17.00 koncert rozrywkowy, na program którego złożą się najpiękniejsze melodie operetkowe. Wyjątki z pięknych operetek Offenbacha, Jonesa, Straussa, Lehara i Benatzkiego wykonają: Orkiestra Tadeusza Seredyńskiego, Gizela Rohańska i Stanisław Russocki.

JACEK BRZEZINA 12)

PANI NA PUSTYNNYCH SZLAKACH

POWIEŚĆ

Śmiesznie skrzypiących kołowrotów jest tutaj pełno. Stoją co kilkanaście metrów po obu stronach rzeki.

Tom zeszedł z drogi w nadbrzeżne zarośla i znalazłszy duży kamień siadł na nim, pragnąc trochę odpocząć. Gorąco było strasznie i spod chełmu spływały mu po twarzy lepkie strugi potu. Otarł je chustką i z zadumą wpatrzył się w rysujący się po drugiej stronie rzeki srogi wał dżebelu, który niby chiński mur, równą linią przecinał horyzont.

— I wierzyć tu uczonym, że niegdyś strony te były przedsionkiem raju!

Odwrócił się zaskoczony tymi słowami. Obok niego stała wysoka chuda postać, obleczona w luźno wiszące białe ubranie. Sucha twarz urozmaicona parą czarnych szkieł i przyciętą w klin siwą bródką znamionowała człowieka nauki, za to szeroki, słomiany kapelusz świadczył, że siedzi na głowie dziwaka.

— Jestem Sęk, archeolog. Słyszał już pan zapewne o mnie!

— How do you do! Owszem, słyszałem. Trudno w takiej dziurze nic nie wiedzieć o drugim, bawiącym tu Europejczyku. Wszystkie wróble na dachu o panu ćwierkają. Draws jestem. Tom Draws, przedstawiciel domu James Cnown & Cie w Londynie.

Uścisnęli sobie dłonie.

— Bardzo mi miło. — Głos archeologa skrzypiał, jak zardzewiały kołowrót z nad Eufratu. — O panu też słyszałem. Mieszka pan u pani d'Anduston.

Rozłożył starannie na ziemi wielką, kraciastą chustę i usiadł na niej. — i co pan o tym raju sądzi?

Tom uśmiechnął się wodząc wzrokiem za szerokim gestem archeologa. Nie zastanawiał się nad tą sprawą.

— Adam i Ewa kąpali się w tej brudnej wodzie (bo nie przypuszczam, żeby w owych czasach Eufrat był czyściejszy niżeli dzisiaj). Pasali swoje wielbłądy i barany, jeździli na osłach i dozorowali kołowrotów pompujących wodę. Nieźle!

— Nie bardzo mi się to wydaje prawdopodobne.

— Kilka powag naukowych wydało na ten temat parotomowe dzieła, dowodząc, że biblijny raj to właśnie dzisiejsza Mezopotamia. Autorzy tych tomów to grube ryby w świecie naukowym, trzeba się z nimi liczyć... — widać jednak było, że niezbyt serio na tę „powagę" się zapatrywał.

— Sądząc po nazwisku, musi pan być Słowianinem.

Archeolog skłonił się nieco ironicznie. — Wyjątkowo słuszna uwaga. Pochodzę z nad brzegów Wisły, jestem Polakiem.

Tom przyjrzał się bacznie towarzyszowi. Z Polakami nie miał wprawdzie dotąd do czynienia, lecz za to o Rosjanach miał bardzo kiepskie pojęcie, a jednych i drugich uważał (zresztą, jak to jest ogólnie na świecie przyjęte) za to samo.

Archeolog jednak mimo wszystko robił dobre wrażenie.

— A możebyśmy tak udali się w chłodniejsze miejsce? — zaproponował Tom podnosząc się leniwie i ocierając spływający z czoła pot.

— Z przyjemnością. Dosyć się już dzisiaj na słońcu wypiekłem. Chodźmy do mnie, do hotelu. Można się tam czegoś napić, no i w każdym razie mniej śmierdzi niż tutaj — wskazał na mętny Eufrat.

— Jest pan wielkim sceptykiem w stosunku do Wchodu.

Archeolog wzruszył pogardliwie śpiczastymi ramionami. — Do Bliskiego Wschodu a raczej do krajów arabskich. Siedzę tu już dobrych parę lat i mam tego wszystkiego powyżej uszów. Ciągle te same nieinteligentne fizjognomie wokoło, wiecznie te same baranie oczy, brudne burnusy i pięty, ryczące osły i wtórujący im muezzini. Poza tym golizna, bez śladu świeżej zieloności, bez krzty orzeźwiającego powietrza. Gorąco, zaduch... Niech pan na przykład popatrzy — wskazał Tomowi grupę siedzących przed domem beduinów. — Siedzi to to cały czas na jednym miejscu, nic nie robi, o niczym nie myśli i tylko by spał przez cały Boży dzień. To się nazywa „kief" czyli zdrowie! Przy powitaniu miast pytać: „jak się masz", Arab używa: „jak jest z twoim kiefem". Zasadą Kiefu jest nie myśleć o niczym. Kiefowicz bezmyślnie porusza paciorki różańca, bezmyślnie cmoka nargila i rozkuszuje się lenistwem. I czyż w takim środowisku my, Europejczycy, ludzie pracy, możemy wytrzymać?

— Może ma pan i rację, ale przez ten właśnie kief Arabowie nie odczuwają kryzysów światowych.

— Kryzysów? Wolę już najgorszy kryzys niż tę nędzę moralną i indywidualną. Naturalnie, że nie ma kryzysu. Jeżeli Arab zarobi tylko tyle, by za to wziąć co do gęby i napełnić wiecznie pusty brzuch, to już więcej nic mu do szczęścia nie potrzeba. Może sę już wtedy oddać w spokoju swojemu kiefowi...

Wolnym krokiem doszli do hotelu i pogrążyli się w rozkoszny cień sali restauracyjnej. Paru Arabów siedziało już tutaj grając w „trick-track" i popijając arak.

— Oto ma ich pan. Stali bywalcy. Wczoraj wyszli o czwartej rano, a dziś już od ósmej tutaj siedzą. Dom ich nie obchodzi, pracy nie lubią. Hazard, kief i arak to ich marzenia.

Zajęli miejsca przy żelaznym, pomalowanym na zielono stoliku i zamówili whisky. Tom obserwował uważnie swojego towarzysza, śmiejąc się w duchu pobłażliwie z jego poglądów. Bezwzględnie miał do czynienia z wiecznym pesymistą i nie chciał nawet wytaczać na forum swoich kontrargumentów.

(D. c. n.).

WRZESIEŃ

10

PIĄTEK

SŁOŃCE	
wschód	zachód
5 - 1	18 - 6
KSIĘŻYC	
wschód	zachód
11 22	19 53
Dł. dnia	Ubyło
13 - 5	3 - 41

Dziś św. Mikołaja
Jutro św. Piotra i Jacka

TEATRY

TEATR WIELKI: „Słońce Meksyku" z Gabrielli, Żelichowską i Zayendą.

TEATR NARODOWY: „Sługa Jego Lordowskiej Mości" Barri'ego z Węgrzynem w roli tytułowej.

TEATR POLSKI: „Jadzia Wdowa" z M. Modzelewską, Buczyńską, Dobrzańską, Janecką, Żabczyńską, Chmielewskim

TEATR MAŁY: Dziś „Szczygli zaułek" Shawa.

TEATR LETNI: „Gdzie diabeł nie może" z Janiną Martini, Daczyńskim i Orwidem w głównych rolach.

TEATR ATENEUM: „Zazdrość i medycyna".

TEATR NOWY: Dziś premiera „3 asy i jedna dama".

TEATR MALICKIEJ: Ostatni dzień „Świt, dzień i noc".

TEATR 8.15: Codziennie komedia muzyczna „Narzeczona zginęła".

TEATR KAMERALNY: „Skandal w rodzinie Kinga". Reżyseria dyr. Emila Chaberskiego.

Strzał do leżącego w łóżku

Zamach na tle sporów wśród Ukraińców

Echa ekspedycji karnej w 1918 roku

Nazar Cylicki, eks-chorąży armii ukraińskiej atamana Petlury, ostatnio zatrudniony jako woźny w Instytucie Naukowym Ukraińskim, stanął w dniu 8 b. m. przed warszawskim Sądem Okręgowym, oskarżony o to, iż usiłował pozbawić życia Bartłomieja Jewtymowicza, b. podpułkownika wojsk ukraińskich.

z myślą zemsty, ponieważ stwierdził,

Cylicki z dawien dawna nosił się że w 1918 roku Jewtymowicz będąc dowódcą karnej ekspedycji, wysłanej przez atamana Skoropadskiego, w miejscowości Makarow na Ukrainie kazał go obić stemplem od karabinu. Ponieważ Cylicki powtarzał swoją historię wśród towarzyszy z kół ukraińskich, Centralny Komitet Ukraiński zarządził sąd honorowy, który Jewtymowicza uwolnił całkowicie od zarzutów, stawianych mu przez Cylickiego. Cylicki jednakże nie dał wiary orzeczeniu sądu, pod wpływem alkoholu w dniu 14 grudnia 1936 roku udał się do mieszkania Bartłomieja Jewtymowicza i wdarłszy się do pokoju, w którym spał eks-pułkownik z swoim bratem, strzelił do niego, na szczęście kula przebiła tylko futro, którym Jewtymowicz był przykryty. Strzelającego obezwładnił sublokator Gryniczenko i oddał go w ręce policji.

Jak z całego zajścia widać, właściwym podłożem zatargu były różnice zapatrywania obu Ukraińców, gdyż Jewtymowicz należał do zwolenników Petlury, a Cylicki był zwolennikiem Skoropadskiego. Na wniosek obrońcy oskarżonego mec. Benkla, sąd sprawę odroczył celem przeprowadzenia analizy psychiatrycznej oskarżonego, gdyż istnieją poważne obawy, co do normalności tego ostatniego.

Bojkot ekonomiczny w Kielcach

Napady socjalistycznych bojówek na bojkotujących

Od 3-go września była prowadzona w Kielcach akcja bojkotu sklepów żydowskich. Młodzież narodowa zorganizowała „patrole", które nawoływały do kupowania tylko w sklepach polskich. Przez cały czas młodzi narodowcy zachowywali się bardzo spokojnie i nie pozwolili się sprowokować bezczelnym żydom. Do 6-go września akcja cała przybierała na sile, cały czas jednak obeszło się bez incydentów. Społeczeństwo coraz chętniej popierało młodzież i sklepy żydowskie świeciły pustkami. Policja zachowywała się przez cały czas taktownie nie utrudniając prowadzenia akcji lecz zapobiegając zajściom przez aresztowanie prowokujących żydów. Tymczasem żydzi widząc, że nie zapobiegną akcji strajkowej inaczej jak przez sprowokowanie awantury postanowili na spółkę z PPS zorganizować napad na narodowców.

Zajście to miało miejsce przed parkiem miejskim na ulicy Staszica i na ulicy Sienkiewicza, a zostało wywołane przez p. Śliwińskiego (zajmuje on kierownicze stanowisko w P. P. S.), który wziął sobie kilku towarzyszy socjalistów uzbrojonych w łomy żelazne, do pomocy i robił napady na pojedyńczych narodowców, biorących udział w bojkocie. Jeden z czołowych działaczy narodowych został tak silnie pobity, że przewieziono go do szpitala, za co narodowcy wzięli odwet i poturbowali kilku socjalistów i żydów.

Bojkot, mimo przeszkód ze strony socjalistów, którzy za żydowskie pieniądze starali się akcję przerwać, dał doskonałe wyniki zarówno materialne jak i moralne. Społeczeństwo polskie jeszcze raz przekonało się, komu wysługują się socjaliści.

Rzadki okaz ryby

Rybacy pińscy wyłowili w Pinie rybę sterlet. Jest to pierwszy wypadek złowienia tego rodzaju okazu na wodach poleskich od 60 lat. Okaz ten został przesłany do Muzeum Poleskiego w Pińsku.

Uroczystości religijne 8 września
Koronacja Matki Boskiej
w Charłupi Małej pow. Sieradzkiego

ŁÓDŹ, 9. 9. W dniach 7 i 8 bm. odbywały się w Charłupi Małej pow. sieradzkiego uroczystości koronacji cudownego obrazu Matki Boskiej Charłupskiej. W uroczystościach tych wzięli udział: ordynariusz diecezji włocławskiej ks. biskup Karol Radoński, ordynariusz diecezji łódzkiej ks. biskup Włodzimierz Jasiński, sufragan diecezji gnieźnieńskiej ks. biskup Laubitz, sufragan diecezji płockiej ks. biskup Wetmański, sufragan diecezji pińskiej ks. biskup Niemira oraz liczne duchowieństwo.

Na uroczystości przybył gen. Wł. Langner, oraz przedstawiciele władz administracyjnych.

W uroczystości w Charłupi Małej wzięło udział ok. 50.000 osób, przybyłych również z poza pow. sieradzkiego.

Kronika prowincjonalna

BRZEŚĆ

KASY BEZPROCENTOWE

W Brześciu n. B. z inicjatywy ruchliwego Zarządu Stowarzyszenia Kupców Polskich, odbyło się Walne Zebranie drobnego kupiectwa, na którym uchwalono założenie Bezprocentowej Kasy Pożyczkowej. Zostały doraźnie zadeklarowane przez Członków stałe składki na rzecz Kasy, wysokość których waha się od 50 gr. do 10 zł. miesięcznie. (N).

Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Kasy, został p. Jan Paliwoda.

GDYNIA

POŁOWY RYBACKIE

Ogólne połowy morskie rybaków wybrzeża polskiego dały w sierpniu rb. 1. 182.110 kg. ryb morskich o wartości 552.909 zł. Stanowi to wzrost ilościowy o 40 proc., a wartościowy o 55 proc. w stosunku do analogicznego miesiąca r. ub., a to głównie dzięki wydatnego zwiększeniu się połowów na morzu Północnym.

KALISZ

ZNIKŁ BEZ ŚLADU

(k). Robotnik Wydziału Budowlanego Bazaliński został wysłany w sprawie służbowej na rowerze i od 2 tygodni jeszcze nie wrócił.

Nowy rower służbowy jest własnością Magistratu.

WIELKI ODPUST N. M. P.

(k). W ubiegłą środę odbył się w Chełmicach wielki odpust Narodzenia Najśw. Marii Panny, przy bardzo licznym udziale wiernych z powiatów kaliskiego i ostrowskiego. Z Kalisza z kościoła św. Gotharda wzięła udział piesza pielgrzymka. Również w Charłupi Małej przy udziale wielotysięcznych wiernych i licznego duchowieństwa odbyła się koronacja cudownego obrazu N. M. P.

KWITNĄ AKACJE

(k) W Skalmierzycach Nowych przy ul. Mostowej zakwitła po raz wtóry akacja.

DOŻYNKI

(k). Przy współudziale Okręgowego Towarzystwa Organizacji i Kółek Rolniczych w Kaliszu, odbędą się w dniu 2 b. m. na stadionie miejskim dożynki urozmaicone pięknymi niespodziankami.

KIELCE

WYRODNA MATKA

Dnia 6. IX. b. r. Malicka Marianna, służąca majątku Dziemięrzyce, gminy Racławice, pow. miechowskiego, niezamężna, urodziła dziecko płci męskiej, które następnie włożyła do kubła z wodą głową na dół i utopiła. Badana Malicka dowodzi, że dziecko urodziła martwe.

ŚMIERĆ KOLEJARZA

Dnia 4. IX. b. r. w czasie biegu pociągu towarowego ze Skarżyska—Kam. do Kielc, hamulcowy Czerniak Aleksy, lat 35, zam. we wsi Borki, gm. Szydłowiec, pow. koneckiego, uderzył głową o most, ponosząc śmierć na miejscu. (m)

POŻARY

W nocy na 5. IX. b. r. we wsi Poświetne, gm. Jedlnia, pow. kozielnickiego w zagrodzie Kępy Michała wybuchł pożar, wskutek czego spaliła się stodoła wraz ze zbiorami, obora, chlewy, sprzęty rolnicze, oraz 2 cielaki i 29 gęsi. Straty wynoszą 4070 zł. Przyczyna pożaru — nieostrożne obchodzenie się z ogniem.

Dnia 7. IX. b. r. we wsi Jęgrzna, gm. Suchedniów, pow. kieleckiego, w zagrodzie Rzęcy Józefa powstał pożar, który następnie przeniósłszy się na sąsiednie budynki, zniszczył ogółem 4 zagrody gospodarskie. Straty wynoszą około 13.000 zł. Pożar powstał wskutek lekkomyślnego podłożenia ognia pod stodołę przez Jurnego Adolfa, lat 7, który podpalił słomę w stodole, wystającą przez nieszczelną ścianę na drogę. (m.)

LUBLIN

WYBUCH W ŻYDOWSKIEJ FABRYCE

(w) W żydowskiej fabryce wody sodowej w Lublinie przy ul. Zamkowej, wybuchł zbiornik gazu i poranił niebezpiecznie jednego z pracowników.

BUDOWA DOMU LUDOWEGO

(w) We wsi Krzesk - Stary (pow. siedlecki) odbyła się uroczystość poświęcenia Domu Ludowego. Aktu poświęcenia dokonał miejscowy proboszcz ks. Jabłoński przy udziale przedstawicieli władz i licznie zgromadzonej publiczności. Dom Ludowy został wybudowany kosztem ofiar gromady Krzesk i ziemian okolicznych.

POŚWIĘCENIE NOWEGO KOŚCIOŁA

(w) Na przedmieściu Lublina „Cukrownia", zamieszkałym przeważnie przez ludność robotniczą, odbyło się ostatnio uroczyste poświęcenie nowego kościoła, którego budowa trwała od 5 lipca 1936 r. Uroczystości poświęcenia dokonał J. E. ks. Biskup Marian Fulman. Uroczystą sumę odprawił ks. kan. E. Jankowski.

POMORZE

KURS SZYBOWCOWY W FORDONIE

Na szybowisku w Fordonie nastąpi z początkiem października otwarcie nowego kursu szybowcowego.

Celem spopularyzowania tego wartościowego sportu, po raz pierwszy dla niezamożnych kandydatów zastosowane zostaną zniżki w opłatach, nawet całkowite zwolnienie od opłat. Zgłoszenia przyjmuje się codziennie, Bydgoszcz, ul. Konarskiego 5a.

PATRONAT NAD ŻOŁNIERZEM

Polski Biały Krzyż przystępuje w Bydgoszczy do zorganizowania instytucji patronów początkowej szkoły żołnierskiej. Patron — osoba, która wpłaciła 160 zł. rocznie, obejmuje patronat nad 1-szą klasą początkowej szkoły żołnierskiej (dla żołnierzy analfabetów w formacji przez siebie wybranej.

RADOMSKO

BEZBOŻNICZE PRAKTYKI FIRMY „TOR"

Firma „Tor" budująca linię kolejową w Brzeźnicy pow. radomszczańskiego z nieuzasadnionych dotąd przyczyn odbywa wypłaty robotników w niedziele, wskutek czego wielu z robotników nie może uczęszczać do kościoła. Tego rodzaju bezbożnicze praktyki firmy „Tor" są piętnowane przez społeczeństwo katolickie. (s).

BEZROBOCIE WZRASTA

Firma „Nowoczesne Drogi" budująca szosę Radomsko — Piotrków — Częstochowa znów wymówiła pracę 80 robotnikom, którzy po przepracowaniu przepisowych 14 dni pozostawać będą bez pracy. (s).

ŚLĄSK

DEMONSTRACJA BEZROBOTNEGO

Do Urzędu Gminnego w Knurowie przybył bezrobotny w towarzystwie swej żony i czworga nieletnich dzieci. Po pewnym czasie oboje małżonkowie oddalili się w niewiadomym kierunku, pozostawiając dzieci bez opieki. Dziećmi zaopiekował się Urząd Gminny, a tymczasem wszczęto poszukiwania za rodzicami. Zachodzi poważna obawa, że małżonkowie popełnili samobójstwo.

DRAMAT MIŁOSNY

W Świętochłowicach do domu przy ul. Szkolnej 4 przybył w odwiedziny do swej narzeczonej 26-letni Leopold Wasyłyk. Pomiędzy parą narzeczeńską doszło do sprzeczki. Zdenerwowany młodzieniec wyskoczył z okna drugiego piętra na bruk. Wasyłyk zmarł.

WILNO

EKSPORT SKÓR

Wkrótce przybywa do Wilna delegacja przemysłowców z Ameryki Północnej dla pertraktacji z czołowymi przemysłowcami działu skórniczego na Wileńszczyźnie. Wynik dodatni pertraktacji wiązałby się z możliwością eksportu do Stanów Zjednoczonych.

POCIĄG OBRZUCONY KAMIENIAMI

Międzynarodowy pociąg tak zwany Błękitny lux opodal stacji Pogorzelce został przez nieznanych pastuchów obrzucony kamieniami. Kilka szyb zostało wybitych. Z pasażerów nikt na szczęście nie odniósł szwanku. Zarządzono energiczne dochodzenie.

ARESZTOWANIE WYWROTOWCÓW

Wczoraj policja przeprowadziła w Wilnie rewizje i aresztowania wśród podejrzanych o działalność wywrotową. Między innymi w jednym z lokali przy ul. Kijowskiej natrafiono na masówkę komunistyczną. Kilkanaście osób osadzono w więzieniu. Nazwiska aresztowanych trzymane są w tajemnicy. Wiadomo jedynie, że wśród nich znajduje się jeden z radnych gminy żydowskiej w Wilnie z frakcji „Bundu".

Nad rzeką Szczarą, w okolicy wsi Hancewicze, pow. słonimskiego, ujawniono przypadkowo nieznane dotychczas siedliska bobrów. Jest rzeczą charakterystyczną, że jednocześnie przy tych żeremiach znaleziono samotrzask - pułapkę.

WOŁYŃ

KUPCY I RZEMIEŚLNICY NA VIII TARGACH WOŁYŃSKICH

W czasie trwania VIII Targów Wołyńskich w Równem i w ich ramach odbędzie się w dniu 19 września wielki zjazd wołyńskiego kupiectwa chrześcijańskiego, który stanowić będzie nowy etap w organizacji i konsolidacji tego kupiectwa na Wołyniu, mając za zadanie rozpatrzenie i przedłożenie czynnikom miarodajnym postulatów kupiectwa wołyńskiego. W zjeździe na który przybędzie około 1000 osób, weźmie udział delegacja naczelnej rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego i centrali Stowarzyszenia Kupców Polskich.

Trup dziecka wyrzucony z pociągu

W pobliżu stacji Płudy, służba kolejowa znalazła na torze, trupa noworodka płci żeńskiej. Zwłoki dziecka, które prawdopodobnie zostały wyrzucone z pociągu, zabrano do prosektorium.

Stracenie bandyty na dziedzińcu więziennym

POZNAŃ, 9. 9. Dziś rano stracono na podwórzu więziennym w Poznaniu 42-letniego bandytę, Jana Tkacza. Tkacz stał na czele bandy, która grasowała w zeszłym roku na terenie pow. ostrowskiego i popełniła szereg rabunków i morderstw. Wyrokiem sądu okręgowego i apelacyjnego w Poznaniu został Tkacz skazany na śmierć i dziś kat Braun wyrok wykonał.

Szarańcza na Wołyniu niszczy drzewa i rośliny

Według raportów, napływających do Ministerstwa Rolnictwa, olbrzymie spustoszenie czyni szarańcza, która naogół rzadko występuje w Polsce. Obecnie szarańcza pojawiła się w powiecie łuckim, woj. wołyńskiego, niszcząc na przestrzeni około 1000 ha owocowe drzewa oraz rośliny okopowe.

Jak wykazały badania stacji ochrony roślin, szarańcza ta jest pochodzenia azjatyckiego.

Kronika poznańska

ODDZIAŁ „ABC" POZNAŃ: 27 GRUDNIA 2

TEATRY

TEATR POLSKI: „Wieczne pióro".

KINA

APOLLO: „Droga do Rio".
CORSO: „Burza nad światem".
GLORIA: „Ich Troje".
GWIAZDA: „Ty co w Ostrej świecisz Bramie".
METROPOLIS: „Zwyciężyły kobiety".
OŚWIATOWE T. C. L.: Pod dwiema flagami.
RENAISSANCE: „Szarża lekkiej kawalerii".
SŁOŃCE: „Tajemnica Starego Zamku".
SFINKS: „Miłość w masce".
ŚWIT: „Na straży prawa".
TĘCZA - Łazarz: „Ucieczka Tarzana".
TĘCZA - Wilda: „W cieniu samotnej sosny"
WILSONA: „Detektyw z Honolulu"

SREBRNY KRZYŻ ZASŁUGI

Za zasługi na polu rozwoju rzemiosła otrzymali srebrny Krzyż zasługi: mistrz ślusarsko - tokarski Stanisław Lis, mistrz złotniczy Józef Pendowski, Maksymilian Tyrchan, właściciel warsztatu mechanicznego i mistrz ślusarski Zygmunt Wiśniewski, wszyscy z Poznania.

PIELGRZYMKA

Piesza pielgrzymka do Dąbrówki Kościelnej wyrusza w sobotę, 11 bm. powrót 12 bm. wieczorem około godziny 21. W sobotę rano o godz. 6 odprawi się msza św. w kościele św. Małgorzaty na Śródce, po czym wymarsz przez Kicin, Czarne Olędry do Dąbrówki.

ZGON PROF. BOROWIECKIEGO

Zmarł nagle wskutek udaru serca dr. Stefan Borowiecki, prof. zwyczajny neurologii i psychiatrii na Uniwersytecie Poznańskim i dyr. kliniki neurologicznej, przeżywszy lat 56. Śp. dr. Borowiecki urodził się w Warszawie i tam ukończył wydział medyczny, doktorat zaś uzyskał na Uniwersytecie w Kazaniu. Po wojnie mianowany został prof. Uniwersytetu Poznańskiego.

Niepowodzenie ataków japońskich

Wu-Suń nadal w rękach Chińczyków

Obie strony otrzymują nowe znaczne posiłki

SZANGHAJ, 8. 9. Informacje, nadchodzące do Szanghaju z różnych źródeł na temat operacyj ostatnich dwóch dni, wskazują, że ofensywa japońska, na froncie szanghajskim, rozwija się z trudnością. Siły chińskie stawiają skuteczny opór, przechodząc niejednokrotnie do kontrofensywy.

Japończycy czekają na wyładowanie przybywających ciągle posiłków, by rozpocząć zapowiedzianą od tygodnia wielką ofensywę. Japończycy obliczają, że siły ich wynosić będą wówczas ok. 80 tys. ludzi wobec 150 tysięcznej armii chińskiej, wzmocnionej jeszcze przez znaczne rezerwy skoncentrowane między Su-Czeu i Szanghajem.

Z Szanghaju widać samoloty japońskie, startujące z lotniska urządzonego przy drodze Szanghaj — Wu-Suń tuż obok dzielnicy międzynarodowej. Japończycy wyładowują liczne tanki i inny sprzęt broni zmotoryzowanej, ale fachowcy wątpią w jej skuteczność w terenie falistym i poprzecinanym licznymi kanałami.

Niezłomny opór Chińczyków

SZANGHAJ, 8. 9. Pomimo trwającego bez przerwy bombardowania pozycyj chińskich przez baterie japońskie — Chińczycy utrzymali prawie wszystkie swe stanowiska z wyjątkiem pola wyścigowego, które zajęli Japończycy.

Przez cały dzień były czynne również samoloty japońskie, które zasypywały bombami okopy chińskie.

Skutki blokady japońskiej

SZANGHAJ, 8. 9. Mimo, że chiński handel zewnętrzny odbywa się wyłącznie za pośrednictwem statków cudzoziemskich, blokada japońska dała się dotkliwie we znaki gospodarstwu chińskiemu. Blokada unieruchomiła zupełnie niezliczoną ilość dżonek oraz ok. 700 parostatków o łącznym tonażu 180 tys. ton, które kursowały pod flagą chińską. Miliony rybaków blokada pogrążyła w nędzy i pozbawiła zarobków przeszło 25 tysięcy marynarzy.

Również interesy obcokrajowców są narażone na szwank wskutek blokady, zwłaszcza w Hongkongu, do którego przybyło w ciągu ostatniego roku ok. 20 tys. statków chińskich.

400 osób zginęło

SZANGHAJ, 8. 9. Samoloty japońskie zbombardowały pociąg z uchodźcami chińskimi z Szanghaju w chwili, gdy wjeżdżał na dworzec Suń-Kiań na linii kolejowej Szanghaj — Hańczau.

Według informacyj z chińskich źródeł 300 do 400 Chińczyków zginęło. Dworzec został częściowo zburzony.

Korsarska łódź podwodna jest łodzią sowiecką

Rewelacje prasy rumuńskiej

BUKARESZT, 8. 9. Dzienniki rumuńskie „Curentul" i „Timpul" ogłaszają sensacyjne wiadomości na temat widmowej łodzi podwodnej operującej w Dardanelach i na morzu Egejskim. Dzienniki sugerują łączność pomiędzy działaniem łodzi a trzema parowcami sowieckimi, zakotwiczonymi na morzu Czarnym niedaleko portu Balczyk. Zadaniem trzech statków jest asystować przy wydobyciu złota i kosztowności zatopionych na statku „Piotr Wielki" podczas wielkiej wojny. Kapitanowie statków rumuńskich przejeżdżających tamtędy twierdzą, że statki sowieckie pozostają na morzu, natomiast żadna praca przy wydobyciu złota nie odbywa się. Dzienniki sądzą, że statki sowieckie pod pretekstem rzekomego wydobywania złota, służą tajemniczej łodzi podwodnej za bazę zaopatrywania się w materiały pędne. Miejsce zakotwiczenia okrętów i promień działania łodzi podwodnej nie są tak odległe, ażeby przypuszczenie to było nierealne. Poza tym dzienniki powołują się na fakt, że działalność łodzi podwodnej rozpoczęła się z chwilą, gdy statki pojawiły się przed Balczykiem. W końcu dzienniki domagają się natychmiastowego rozpoczęcia śledztwa, w celu wyjaśnienia roli statków sowieckich.

Tajemnicza łódź pod Mytilene

LONDYN, 8. 9. Kapitan brytyjskiego statku-cysterny „Pegasus" donosi, iż w pobliżu wyspy Mytilene spotkał łódź podwodną pod flagą powstańczą hiszpańską. Łódź ta po stwierdzeniu nazwy i przynależności statku oddaliła się i po chwili znikła pod wodą. „Pegasus" płynął z ładunkiem nafty z Batumu do Aleksandrii.

Katolicki program społeczny

Ustrój korporacyjny -- Uwłaszczenie mas -- Walka z wyzyskiem

Konieczność radykalnej przebudowy stosunków społecznych

W toku dalszych obrad III Katolickiego Studium Społecznego drugi referat w sekcji zagadnień przebudowy ustroju wygłosił ks. prof. Antoni Roszkowski n. t. „Warunki prowadzenia i działania ustroju korporacyjnego".

Ustrój korporacyjny

Korporacjonizm jest to system społeczno-gospodarczy, który dąży do oparcia struktury gospodarczej na zorganizowanych zawodach (korporacja). System ten czyni pewne ograniczenia w wolności planowania i w używaniu własności prywatnej. Państwu przyznaje pewną działalność o charakterze czynnika kontrolującego.

Praca i kapitał

Wtorkowe popołudniowe obrady plenarne zapoczątkował referat o. St. Wawryna T. J. n. t. „Praca i kapitał w katolickiej myśli społecznej".

Praca jest nieodzownym warunkiem zaspokojenia życiowych potrzeb człowieka. Stanowi ona cechę osoby rozumnej, a nie zaś czynność biologiczną. Jak w starożytności, tak i w ekonomice liberalnej i systemie marksistowskim wysoka godność pracy ludzkiej nie jest uwzględniona.

Sprawiedliwy podział zysku

Określiwszy kapitał jako dobra gospodarcze nie przeznaczone do konsumcji, ale będące narzędziem produkcji, przeszedł prelegent do ustalenia jaki winien być udział pracodawcy i pracownika w zyskach. Wbrew liberalizmowi katolicyzm uczy, że zarówno kapitał jak praca są równorzędnymi czynnikami produkcji i dlatego należy zysk między nie sprawiedliwie podzielić, wychodząc z założenia, że dobra stworzone należą do wszystkich. Przerosty kapitalizmu zlikwidować należy przez uwłaszczenie mas. Uznając za niesprzeczny z nakazami moralności najem pracy, katolicyzm wskazuje, że pożądane są obok umów jednostkowych, umowy spółkowe i udział robotników w zarządzie przedsiębiorstwa dla sprawiedliwego rozdziału dochodu.

Zwyrodnienie kapitalizmu

Stając na gruncie własności prywatnej, katolicyzm sprzeciwia się stanowczo wynaturzeniu tego prawa przez nieograniczone dążenie do zysku, którego następstwem jest nadprodukcja i bezrobocie. Rehabilitacja człowieka oto cel polityki społecznej katolicyzmu, uznającej w kapitale i pracy środki godziwe w dążeniu do uzyskania dobrobytu.

Referat prof. Górskiego n. t. „Własność prywatna — jej znaczenie i granice" omawiał to zagadnienie z punktu widzenia nauki Kościoła. Prawo każdego człowieka do własności płynie z prawa naturalnego a więc od Boga. Katolicyzm zwalcza wszystkie teorie, uważające prawo własności jako wytwór umowy prawa ludzkiego. Własność prywatna jest bowiem tak trwała, jak natura ludzka. Państwo własności prywatnej znieść nie może, płynie ona bowiem z natury ludzkiej, a człowiek jest starszym od państwa.

Prawo własności i obowiązki

Dobra w założeniu Stwórcy przeznaczone są dla wszystkich ludzi, wszyscy ludzie powinni mieć możność posiadania środków do życia. Uzasadnienie własności prywatnej płynie z pojęcia osobowości ludzkiej. Tymczasem uniwersalizm widzi we własności jedynie funkcję społeczną: właściciel jest urzędnikiem kolektywu, nie posiada odpowiedzialności wobec swego sumienia. Uznając konieczność własności prywatnej, katolicyzm zgadza się na kontrolę rządową, wolno państwu nawet wywłaszczyć, o ile własność byłaby nadużywana lub bezużytecznie leżała odłogiem — ale za odszkodowaniem. Indywidualizm natomiast własność traktuje jako tytuł, pozwalający właścicielowi nawet nadużywać dóbr posiadanych.

Z prawa własności płynie obowiązek dania pracy i sprawiedliwego opłacania jej. Dochody wolne należy zużyć na tworzenie nowych możliwości pracy.

Potrzeba gruntownej przebudowy

W obecnym stanie polityki własnościowej mamy z jednej strony koncentrację fortun, z drugiej duży odsetek nie posiadających. Kościół to potępia i wskazuje na konieczność uwłaszczenia mas. Obecne stosunki społeczne prowadzą również do rozdzielania dochodu z pracy od dochodu z własności; w ten sposób własność coraz mniej staje się warsztatem pracy a coraz więcej środkiem dochodu bez pracy. W tych warunkach ustrój własności prywatnej przechodzi kryzys. Potrzebna jest reforma ustroju własności.

Wieczorem odbyło się nabożeństwo w kościele św. Piotra i Pawła z konferencją religijną ks. dr. Wł. Lewandowicza.

Dygnitarz utonął podczas kąpieli

POITIERS, 8. 9. W czasie kąpieli w stawie Grolleau utonął bawiący na wywczasach dyrektor banku rozrachunkowego międzynarodowego Quesnay. Ciało jego wydobyto po kilku godzinach.

Oświadczenie japońskiego komitetu olimpiskiego

TOKIO, 8. 9. W środę japoński komitet olimpijski ogłosił oficjalną uchwałę, że komitet nie rezygnuje z organizacji igrzysk olimpijskich w Tokio w 1940 r. Mimo napotykanych trudności w związku z akcją wojenną, japoński komitet olimpijski zrobi wszystko co leży w granicach jego możliwości, aby igrzyska przeprowadzić. Równocześnie komitet wystąpił bardzo energicznie przeciwko wystąpieniom w parlamencie japońskim za rezygnacją z organizacji olimpiady.

Równocześnie donoszą z Tokio, że premier japoński książę Konoye zapowiedział, że już w najbliższych dniach zapadnie definitywna decyzja rządu japońskiego w tej sprawie.

Demonstracja Rady Miejskiej w Tokio

5 milionów na Olimpiadę 1940 r.

TOKIO, 8. 9. W środę rada miejska miasta Tokio powzięła demonstracyjną uchwałę, przeznaczając 5 milionów jen na organizację igrzysk olimpijskich w Tokio w 1940 r. Jak już podaliśmy, japoński komitet olimpijski ogłosił równocześnie oświadczenie, że nie rezygnuje z organizacji olimpiady, mimo głosów krytycznych w parlamencie.

Zabójstwo ziemianina

Syn i córka zamordowanego opłacili zabójcę

WILNO, 8. 9. Donosiliśmy przed paru dniami o zamordowaniu właściciela folwarku Raczkowszczyzna w pow. święciańskim, Michała Czechowicza. Obecnie dochodzenie wykazało, że zabójstwa dokonał parobek Czechowicza, Paweł Kiuk, za namową i przy pomocy syna zabitego, Jarosława i córki Eugenii. Zabójca za swój czyn miał otrzymać 400 zł. Zabójstwa dokonano na tle nieporozumień rodzinnych. Bezpośredniego wykonawcę zbrodni i podżegaczy aresztowano.

Strzały w lesie pod Grodziskiem

Krwawy dramat miłosny

Wczoraj około godz. 14-ej, w lesie należącym do majątku Chlewiskie-Wycinki gminy Janów, pod Grodziskiem została postrzelona ciężko z rewolweru przez swego byłego narzeczonego Franciszka Fronczka, 21-letnia Władysława Kuczalska, robotnica z Janowa.

Ranną przewieziono furmanką do Grodziska, gdzie po prowizorycznym opatrunku ulokowano ją w warszawskim pociągu. Na dworcu Głównym na Kuczalską czekała już karetka pogotowia ratunkowego. Nieszczęśliwa dziewczyna straciła jednak tyle krwi, że przewieziona do szpitala Dzieciątka Jezus, zmarła nie odzyskawszy przytomności. Zabójcę aresztowano.

Bagnetem w serce

Bratobójstwo na tle spraw majątkowych

W Pustelniku pod Warszawą, pomiędzy braćmi 25-letnim Marianem i 32-letnim Andrzejem Kurpikami wynikła kłótnia na tle podziału majątku. Spór zaognił się do tego stopnia, że w pewnej chwili Marian, w przystępie zdenerwowania chwycił bagnet i zadał bratu cios w okolicę serca. Ranny zachwiał się, upadł i w kilka minut życie zakończył. Bratobójca przerażony swym czynem — uciekł. Nazajutrz zgłosił się do 15-go komis., gdzie przyznał się do zabójstwa. Bratobójcę aresztowano.

Delegacje polskich towarzystw u litewskiego ministra oświaty

RYGA, 8. 9. Z Kowna donoszą, że wczoraj minister oświecenia przyjął delegację towarzystwa polskiego „Pochodnia", towarzystwa „Oświata" w Poniewieżu, oraz towarzystwa „Oświata" w Wiłkomierzu, która złożyła obszerny memoriał, zawierający umotywowanie stanowiska towarzystw, utrzymujących gimnazja prywatne, w sprawie wymaganego przez delegatów ministerstwa oświaty podczas egzaminów wstępnych sprawdzenia narodowości rodziców na podstawie zapisów paszportowych. Tej samej treści memoriał został jednocześnie przesłany na ręce premiera. Również wczoraj minister oświaty przyjął delegację komitetu rodzicielskiego przy gimnazjum polskim w Poniewieżu, która złożyła na ręce ministra podanie w sprawie pozostawienia przy gimnazjum w Poniewieżu klasy wstępnej.

Uroczyste śniadanie w Paryżu

z okazji wizyty min. Becka

PARYŻ, 8. 9. W południe minister spraw zagranicznych Delbos wydał na cześć ministra Becka śniadanie. W śniadaniu tym wzięli między innymi ze strony francuskiej udział; premier Chautemps, wicepremier Leon Blum, minister handlu Fernand Chapsal, minister kolonij M. Moutet. minister marynarki Cesar Campinchi, minister lotnictwa Pierre Cot, podsekretarz stanu w Prezydium Rady Ministrów Wiliam Bertrand, prezes grupy parlamentarnej francusko-polskiej, były minister M. Bibie, komisarz generalny wystawy Edmund Labbe, sekretarz generalny francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych Leger, dyrektor departamentu politycznego na Quai d'Orsay Bargeton, dyrektor gabinetu premiera Bayon-Targe, dyrektor gabinetu ministra Rochat. Ze strony polskiej: ambasador R. P. Łukasiewicz, pierwszy sekretarz ambasady Jan Librach, dyrektor gabinetu ministra spraw zagranicznych Łubieński, komisarz generalny działu polskiego na wystawie paryskiej prof. Niemojewski i sekretarz osobisty ministra Paweł Starzeński.

Walki na froncie aragońskim

Powstańcy posunęli się naprzód

SARAGOSSA, 8. 9. Agencja Havasa donosi: Po 3-dniowych utarczkach o charakterze lokalnym w dniu wczorajszym doszło do poważnych operacyj w 2-ch punktach frontu aragońskiego, a mianowicie na północ od Teruelu i na północ od Saragossy. Wojska rządowe przeprowadziły gwałtowne natarcie na pozycje powstańcze na odcinku Sierra Palomera i Ducerro del Boqueron. Ataki te po długotrwałej zaciętej walce zostały odparte.

Na północ od Saragossy wojska powstańcze rozpoczęły ofensywę na odcinkach Zuera i Altos de la Pedregosa. Mimo zaciętego oporu oddziałów rządowych, powstańcy posunęli się wzdłuż linii kolejowej Saragossa — Lerida o 4 klm. naprzód.

Francuski samolot strącony przez powstańców

PARYŻ, 8. 9. Samolot francuskiego towarzystwa żeglugi powietrznej „Air Pyrennées", które utworzone zostało przed kilku miesiącami dla połączenia północnych prowincyj hiszpańskich z Francją, ostrzelany został wczoraj po południu w okolicach Gijon przez eskadrę samolotów powstańczych. Samolot francuski zapalił się w powietrzu i runął na ziemię w pobliżu miejscowości Ribadecella. Pilot poniósł śmierć na miejscu.

REDAKCJA: Warszawa, Al. Jerozolimskie 121. Telefony 666-62 (sekretariat) 666-99 (ogólny). Oddział miejski „ABC" Al. Jerozolimskie 3 a. Tel. 88.333 przyjmuje interesantów codziennie w godzinach 16.30—19.30
ADMINISTRACJA: Warszawa, Al. Jerozolimska 121. Tel. 309-33 Kantor prenumerata Al. Jerozolimska 3 a I piętro. Tel. 8-18-33. Zarząd i Dział Ogłoszeń: Al. Jerozolimska 3 a. tel. 727-33. Konto P. K. O. 23400 Skrzynka Pocztowa 745. Adres telegraficzny — ABC Warszawa.
PRZEDSTAWICIELSTWA: Łódź, Piotrkowska 103. Tel. 111-44. Biuro czynne w godz. 10—13 i 15—18. Poznań 27 Grudnia 2, Włocławek, Cyganki 34. tel. 135.
PRENUMERATA: miejscowa (z odnoszeniem do domu) i na prowincji zł. 2.30 miesięcznie: wydanie B wraz z dziełami Sienkiewicza zł. 3.30 miesięcznie. Za granicą zł. 4.00. Wyd. B (z premią książkową) zł. 5.50 W Austrii, Czechosłowacji, W. M. Gdańsku i na Węgrzech cena prenumeraty jak w kraju.

Ceny ogłoszeń: za miejsce wysokości 1 milimetra przez szerokość jednej szpalty (na wszystkich stronach po 6 szpalt): na 1-ej stronie — 1 zł w tekście (wśród artykułów) — 70 gr., w reklamach (wśród ogłoszeń) — 50 gr. na ostatniej stronie — 50 gr. Notatki reklamowe — 1 zł Komunikaty i wyjaśnienia — 1.50 zł., opisy specjalne — 3 zł., lekarskie 30 gr. Nekrologia po 30 gr. Drobne po 20 gr. za wyraz, duże litery w ogłoszeniach „drobnych" liczy się za oddzielne wyrazy. tłusty druk — podwójnie. Notatki reklamowe oznacza się cyfrą (N.), a komunikaty i wyjaśnienia cyfrą (K.). Za terminy druku ogłoszeń Administracja nie odpowiada.
Dział ogłoszeń: Aleja Jerozolimska 3 a — biuro czynne od godz. 9 rano do 6 wiecz. Tel. 727-33.
Wydawca: Spółka Wydawnicza „ABC" Sp. z ogr. odp.

Redaktor naczelny dr. Wojciech Zaleski
Druk. Literacka S. z o. o. Warszawa, Al. Jerozolimskie 121
Redaktor odpowiedzialny: Kazimierz Bobiński